

BEKİR YILDIZ

EVLİLİK ŞİRKETİ

EVLİLİK ŞİRKETİ

TÜRK SANATÇILARI DİZİSİ : 62

Dizgi: Asya, Baskı: Yelken Matbaası
İstanbul, 1973

BEKİR YILDIZ

EVLİLİK ŞİRKETİ

(HİKÂYE)

(2. Basım)

CEM YAYINEVİ

«Sus!» dedi adam. «Tüylerimi diken diken eden şu iki sözcüğü duymak istemiyorum: Sen ve ben... Güzel her konuşmayı, sonunda tartışmaya dönüştüren iki sözcük. Birlikte bir ömrü paylaşıyoruz, bir türlü biz olamıyoruz nedense?»

«Olamayız,» dedi kadın sinirli sinirli. «Kahveleri bile aynı cezveden içemiyoruz hâlâ.»

«Öyleyse, bu akşam, ben de senin gibi içeceğim. Şekerli olsun. Cezvede birleşelim hiç olmazsa.»

«Biz şekerli kahve içeceğiz,» dedi kadın, âdeti sözcükleri diliyle ezerek.

Mutfığa gitti. Cezveye su koydu. Gazı kibritledi. Şekere uzanırken, raftaki şarabı gördü. Gündüzden almıştı onu. Gülümsedi. Bugün evliliklerinin dokuzuncu yıldönümüydü. Ateşi söndürdü. Şişe elinde odaya geldi. Adam bacaklarını öne uzatmış, başını da koltuğa dayamıştı.

«Anladım,» dedi, karısının elindeki şişeyi görünce. «Bugün evliliğimizin...»

«Dokuzuncu yılı... Kutlayalım mı?»

Ayağa kalktı. Gelip karısını öptü.

«Olur,» dedi. «Sen mezelik bir şeyler getir, ben de bardakları alayım büfeden.»

Kadın, mutfağa gitti yine. Elmaları soyarken, sevgi üzerine ezgiler mırıldanmaya başladı.

«Açacağı da getir,» diye seslendi adam.

«Çocuklar,» dedi kadın. «Yavaş konuş.»

Perdeyi araladı. Dışarıda kar yağıyordu hâlâ. Her yan beyazdı. Caddeden birisi geçiyordu. Adımları tezdi. Sokağı döndü. Adam, üşür gibi oldu. Sanki karın altında, karın üstünde yürüyen kendisiydi. Perdeyi kapattı. Az ötesindeki sobanın gaz yolunu biraz daha açtı. Ayaktaydı. «Dokuz yıl» dedi, kendi kendine. «Kışın soğuşunda, yazın sıcağında geçmiş dokuz yıl. Anam, babam, kardeşlerim... Ayrı yerlerde olan herbiri... Görüp yakınmak, uzaklaşp...»

«Tamam,» diye bir ses duydu bu ara. Arkasına döndüğünde, karısını elinde bir tepsiyle gördü.

İki koltuğu yüzleştirdi adam. Orta yerine bir sehpa koydu. Kadın, elindeki tepsiyi sehpaye bıraktı.

«Mutlu yıllara...» diye, bardaklarını tokuşturular az sonra.

«Dokuz yıl,» dedi kadın, umulmaz bir engeli aşmış gibi. «Dile kolay, mutlu geçmiş dokuz yıl...»

Dilinmiş elmalardan birisini ısırды kadın.

«Tadı güzelmiş.»

«Hıı...» dedi adam. «Şarap da kalite...»

«Şerefe...»

«Çocuklarımız için...»

«Çocuklarımıza...»

«Hâlâ kar yağıyor.»

«Annemden mektup var.»

«Gözünaydın. Şarap?»

«Tutuyor beni, sen devam et.»

«Tutsun. Mutluyuz ya... Dokuzuncu yıla...»

Adam bardakları doldurdu.

«Aşkımıza,» dedi kadın, gözlerinin akı, biraz kı-zarmış, maviliği hafif sulanmış. «Beni seviyorsun de-ğil mi?»

Adam, böyle bir soruyu ilk kez duyuyormuş gibi düşündü. Elmaya uzandı. Isırdı. Ardından, şa-rap içti. Ağzını mezelemekten karısının ellerinden bi-risini, avuçlarının içine aldı.

«Sevmek ve âşık olmak,» dedi. «Soyutlamaya her zaman karşısındır, ama bu iki kavram üzerinde, durmağa değer doğrusu.»

«Sevgi, aşkın yavrusudur,» dedi kadın.

«Aşk, sevginin yavrusu...»

«Yumurta civciv örneği...»

«Ama,» dedi adam, gülerek. «Şimdiki civcivler, kuluçka makinalarında oluşuyor.»

«Off... Evet mi, hayır mı?»

«Seviyorum,» dedi adam sonunda, buruşmuş bir sesle.

«İlk yıllar ne güzeldi. Ben sormadan söylediğin yıllar...»

«Evlenceye kadar, evleneceğim kadını, sevme-min gerekli olduğunu öğrettiler bana. Ezberletilmiş marş gibi. Oysa evlendikten sonra, sevgiyi yuttu gerçekler. Buna karşın, bugün bile, sevdiğimi söylü-yorsam, ilk yıllara göre daha değerli olmalı bence.»

«Evlendikten sonra öğrendiğin gerçekler...» de-di kadın, yutkunarak. «Bu gerçekler, sana, sevme-den seviyorum diye söylemeyi de öğretmiş olma-sın?»

Adam koltuğunda kaykıldı. Karısına bakıyordu şimdi. Gözgöze geldiler. Uzun bakışmayı unutmuşca-

sına gözlerini ayırdılar birbirlerinden ama.

«Geç oldu,» dedi kadın, esniyerek. «Yatalım mı?»

«.....»

Yatak odalarına geçtiler. Şaraplanmış bedenleri, iyice gevşemişti. Tembel tembel soyunmaya başladılar. Adam pencere yanına geldi az sonra. Perdeleri araladı. Kar görülebilen her yanı beyazlatmıştı. Yorulmamıştı henüz. Yağıyordu koşarcasına. Başını cama dayadı. Belirli bir yere bakmıyordu. Gönülünde, eskitilmiş günler, dün gibi, bugün gibi yepyenyidi. Anasının açık ağzı, camın öbür yüzünde duruyordu sanki. Üç dişli ağızdı bu. «Protez,» dedi usulca. «Yarım proteze, üç diş bile yetmiyormuş.»

«Işığı söndürüyorum,» dedi kadın.

Adam, başını aldı camdan. Karısına çevirdi.

«Gece lâmbasını yak,» dedi, başka bir gönülle.

«Sonra yanıma gel ama. Dışarıyı birlikte seyredeyim.»

Ayakta öpüştüler. Dudakları ayrılınca bırakmadılar birbirlerini. Sarılıp durdular öylece.

Adam başka şeyler düşünüyordu bu sıra. Kadın başka şeylerle birlikte kendisini saran, öpen bu adamı da düşünüyordu. Yatağa doğru yürüdüler. Kadın beline dolanan kollardan güçlenip kendisini geriye verdi biraz. Gözgözeydiler.

«Doğru söyle,» dedi. «Şu anda ne düşünüyorsun?»

«Hiç,» dedi adam. «Hiç...»

«Ama doğru söyle. Hani her evlilik yıldönümümüzde tekrarladığımız bir yeminimiz vardı: Birbirimize karşı yalan söylemeyecektik.»

Adamın aklına, anasının üç dişli ağız geldi an-sızın. «Bin lira...» dedi kendi kendine. «Protez... Yalanın ne türlüğü? En azından, birkaçı benim yü-zümden çürüyüp dökülen dişler... Ama sonraları? Anamla arama giren gizli, ya da gizli olmıyan biri-leri, birşeyler... Hâlâ üç dişli ağız...»

«Gene suskunluk,» dedi kadın. «Konuşsana.»

«Dokuz yıl, âdeta yalan söylemek için yemin edilmiş dokuz yılımız var bizim. Bu gerçeği kabul edelim istersen?»

«Kınlıyorum ama...»

«Yalan söylemiyecektik ya. Hiç olmazsa onun-cu yılımıza böyle başlıyalım diyorum. Başaramayız değil mi?»

«Tuhaf,» dedi kadın, kocasının gergin kolların-da gevşeyince.

«Ah!» dedi adam, acılı bir sesle. «Dürüst olma hakkımız bile alınmış elimizden. Hele iki... Hele ikiden daha çok olunca.» Sustu. Aklına önemli bir şey gelmiş gibi düşündü bir süre. Sonra gece lâmba-sının öksüz ışığında saatine baktı. «Karıcığım,» de-di. «Saat beş-on dakika sonra dokuzuncu evliliğimi-zi tüketecek. Gece yarısı oluyor. İstersen yeni yılı-mıza, hiç kimsenin başaramayacağı güç bir işi göze alarak girelim. Hııı? Ne dersin? Benim için çok önemli; dürüstlüğü denemek.»

«Seni anlamıyorum,» dedi kadın, yatağın bir ucuna oturduğunda. «Yoksa birisini mi seviyorsun?»

«Hayır. Kesinlikle hayır. Seni sevmek istiyorum o kadar. Hem de dokuz yıldanberi, her yıl sevgimizi tüketete tüketete vardığımız bu geceye, geriye dönerek sevgi aşılama istiyorum. Açıkcası bu.»

Adam, yere oturdu. Başını, karısının bacakları üzerine koydu.

«Ama nasıl?» diye sordu kadın, kocasıyla arasında, çözülmüş, serpilmiş bir şeyler olduğunu sezinliyerek.

«Kolay... Yok, yok çok güç bir şey bu.»

«Kolay ve güç... Anlayamıyorum...»

«Dedim ya, dürüst olma hakkı, alınmış bizden. Buna karşın dürüst olmak, zordur kuşkusuz.»

Adam sıçradı yerinden. Saatli kolunu gece lâmbasına yaklaştırdı.

«Evet mi?» diye sordu. «Onuncu yılımıza dürüst başlayacak mıyız? İki dakikamız var.»

«Yani?» dedi kadın, biraz ürkmüş. «Nasıl olacaktı?...»

«Birbirimize, bugüne dek gizlediğimiz her olayı, hattâ düşündüğümüz her şeyi anlatalım. İstersen gerilere de gideriz. Çocukluğumuza kadar...»

«Her şeyi mi?»

«Dürüstçe sözcüğünün tam anlamıyla.»

«Sen ve ben?...»

«Sen ve ben.»

«Anlatmazsın diye korkuyorum.»

«Ben de, sen anlatmazsın diye korkuyorum.»

«Oldu öyleyse.»

Birbirlerine sarılıp öpüştüklerinde gecenin tam yarısıydı. Onuncu yıllarını, dürüst olacaklarının sevinciyle yaşamaya başladılar...

Yatağa girdiler. Adam iki sigara yaktı. Birisini karısına verdi. Kadın, kocasına iyice sokulmuştu.

Konuşmaya geçemiyorlardı nedense. Odanın içinde solukları, önceki gecelere göre daha doluydu göğüslerinde. Belki, yılların verdiği alışkanlıkla birbirlerine karşı dürüst olmaktan korkuyor, hiç olmazsa, dürüst olmaya eşitçe yaklaşmak istiyorlardı.

Konuşmadan, bir sigara içimi geçti aralarında. Her saniye biraz daha şaşırıyor, birbirlerine nedenli yabancı olduklarını anlıyorlardı. Yıllardan beri paylaştıkları bu yatakta, sanki ilk kez bir araya gelmiş gibiydiler. Dağlar, bozkırlar, ince-kalın yollar geçiyordu gözlerinin önünden. İrili-ufaklı insanlar... Kadın birilerine sahipleniyor. Anası, babası... Adam çok kardeşli köyevini düşünüyor. Düşündükleri yoksul... Kendileri de aralarında... Doğanın kirletmediği insanlar... Ya da insanların kurcalamadığı doğa... Dünyaya geliyor birileri... Küçücük birileri... Adam üçüncü çocuk. Kendisinden önce iki ölü çocuk çıkmış evlerinden. Sonra doğayla başedebilen kalmış geriye. Ayıklanan, güvenilir oluyor sonunda; yaşayabilmek yolunda. Kadın kıpırdanıyor. Az kardeşli o. Kasabada doğmuş. Ölenler azalıyor gitgide... Doğurgan değil, köydekilerine göre fazlaca. Büyüyorlar. Koşuyorlar. Ağlıyorlar. Gülmek istiyorlar.

«Haydi,» dedi kadın. «Önce sen başla. Ne zormuş meğer. Korkuyorum dersem inan.»

«Korkmamak elde mi?»

«Nasıl başlayacağız öyleyse? Çocukluğumuz?... Dur başaracağım herhalde. Yoksul büyüdüm ben.»

«Bu, sır değil ki... Daha önceleri konuşmuştuk ya; yoksul ailelerden geldiğimizi.»

«İlk kez...» Sustu kadın. Az önce verdikleri ka-

rar duralatmıştı onu da. «Dürüst olmak,» dedi kendi kendine. «Yalan konuşmamak... Hiç bir şey saklamamak...»

«Birbirimize sorular soralım,» dedi adam. «Böylesi daha iyi olacak. Dürüstlük söz konusu olunca, başlamasını beceremiyoruz doğrusu.»

«İşte bu iyi,» dedi kadın sevinerek. «Şimdi, bir sigara ver bana.»

«Bize ne mutlu,» dedi adam, karısının sigarasını yakarken. «Hiç olmazsa, dürüst olamamak konusunda birbirimizi anlıyoruz.»

«İlk soru benden olsun.»

«Yok, ben sorayım.»

«Sordum bile: İlk aşkını anlat.»

Adam başını iki yana salladı. Gülüyordu.

«Ne tuhaf,» dedi. «Ben de, aynı soruyu, sana soracaktım. Dur anlatayım öyleyse. Nasıl yani?...»

«Nasıl olacak canım. İlk aşkını işte...»

«Öyle ya... Daha önce anlattığım olmuyor şimdi. Dürüstçe olacak bu. Dur bakayım. Ha... Gerilere gideceğim ama. Onikilik bedenimi silkeleyen, tokatın, ufaladığı ilk aşkıma... Şimdi ismini unuttuğum, kuyubaşı kızlarından birisiydi o. Yazın sıcağında, kışın soğukunda durup gözler olmuşum onu. Üstü kapalı, altı kapalıydı. Bildiğim bir şey vardı; başı kırmızı yazmalı olanıydı, benim sevdiğim. Yüreğim korkuyu ufalayınca kuyu başıyla aramdaki uzaklık da kapanır oldu. Ağzım açık, bakar dururmuşum günün birinde. Ayağında çarık, bir adam geldi karşıma. Kırmızı yazmalı sevgilim görünmez oldu. Başımı sağa verdim. Bir tokat indi yüzüme. Tokatlı yüzümle sola düştüm. Namusu ben de anla-

malıymışım, gözlerim dışıyla, erkeği ayırabiliyorsa. Düştüğüm yerde ağladım. Gözlerimi açtığımda çarıklı adam gitmişti. Az sonra yaşıma uygun bir arkadaşım geldi yanıma. «Gel,» dedi. Tutup beni elimden, Kızılıрмаğın kenarına götürdü. Böyle böyle diye anlattı. Onun da derdi benimki gibi yüreğindenmiş. Sevdiği kızın yazması yeşil... Arkadaşım benden usta çıktı. Yürek soğutması bir hoş, bir güzel ki... Ben de yaptım öyle.»

Sustu adam. Yaptığını anlatmak istemiyordu belki de. Karısı kıpırdandı. Elinin birini uzatıp, kocasının göğsüne koydu.

«Ne yaptın?» diye sordu. «Bilirim çocukluk güzeldir. Ben de, sana anlatacağım. Eee sonra? Çekinme haydi.»

Adam gülümsedi.

«Evet,» dedi. «Çocukluğumuzu bile tattırmamışlar bize. Bak sonuna bu işin. İlk gün, Kızılıрмаğın kumlarından, iki kız başı yaptık, biri senin dedi arkadaşım, biri benim. Ben koşup, kırmızı taş aradım ırmağın kenarında, içinde. Arkadaşım da, yeşil otlar buldu. Kumdan sevgililerimizin başlarını taçladık. Dur dedi arkadaşım. Allah kurutacak şimdi kumu. Gel yıkanalım bu ara. Yıkandık. Sularımız aka aka sevgililerimizin başucunda durduk az sonra. Öp dedi arkadaşım. Dudağından öp onu. Eğildim. Utandım ama. Hâlâ bilemem, kıskandım belki de, kumdan da olsa, sevgilimi. Öptüm. Gel bana sor, bundan tatlısı gelmiş mi dünyaya. Derken, kuyubasına varıp tokat yemektense, Kızılıрмаğa inip sevgili yapmak daha bir doğru geldi bana da. Bir kaç gün sonra, kumu çoğaltıp meme yaptık, bacak yap-

tık. Kumluğun az ötesinde, karpuz bostanı vardı. İki kelek karpuz çaldık günün birinde. Sevgililerimizin bacak aralarına, bir güzel gömdük, her bir karpuzu. İçlerini de oyduk. Arkadaşımınla bir türkü tutturduk ardından. Türkümüz eskiyince, bir güzel gülme tuttu bizi. Düşüp bayılmak ne kolay...»

Kadın da bu sıra, kıs kıs gülmeye başladı.

«Tuhaf,» dedi. «Sonra?..»

«Gülersin ya,» dedi adam. «Sonrası var mı? Sevgililerimizi altımıza aldık. Karpuzun içine sıcak bir şeyler boşaldı. Şaşırdık.»

«İlk kez mi oluyordun?»

«Kimbilir... Böyle işte, benim ilk aşkımin hikâyesi. Ya seninkisi?»

«Benimkisi,» dedi kadın, irkilerek. «Bu, ilk aşk sayılır mı yani?»

«Neden sayılmasın. Kumdan diye mi olmuyor sence? Unutma, kuyubaşındaki kırmızı yazmalı kızdı, kumun üzerindeyken düşündüğüm.»

«Benimki canlı. Kızmak yok ama.»

«Neden kızacakmışım. Aramızda anlatılmadık hiç bir şey kalmayacaktı hani. Hem daha neler anlatacağım bir bilsen.»

«Doğru ya... Onuncu evliliğimize dürüst başladık sahi... Ne tuhaf, benim uykum açıldı.»

«Benim de...»

«İlkokulun sonundaydım sanıyorum. Sevdim birisini. Mendilimi verdim kendisine. O da bana, bir demet papatya getirmişti. Elişi defterimin arasına sakladım, bitirme sınavlarına kadar. Sınıfta kalınca başkasını sevdim. Bunlar da sevgi mi canım? Belki de bu çocuktan önde de sevdim, sonra da sevdim

böylesi. Ama akılda tutuğuma, «sevdim» demenin bir anlamı yok bence. Önemli olan, birisinin yerine, öbürlerini koyamadığımız yaşlarda sevdiklerimizdir.»

«Güzel oluyor,» dedi adam. «Çocukluğumuzu yeniden yaşıyoruz. Dur, şimdi sana, ilginç bir olay anlatacağım...»

Sustu adam. Bakındı. Odanın içindeki eşyalar yavaş yavaş silindi sanki. Salt gece lâmbasının ışığı büyüyordu. Kocaman, güneş kadar bir ışık oluverdi. Oda bozkırdı şimdi. Adam koşuyordu bozkırda. Küçük dereleri aşıyor. Kızılıрмаğın çekilmiş yatağında oynuyor. Sonra un değirmenine doğru yürüyor arkadaşlarıyla. Biricik oyuncakları değirmen. Suya batan kollarına asılıyorlar. Buğdayı un yapmaya gelmiş olanlardan birileri bağıyor. Kaçıyorlar. Ayağı acıyor arkadaşının. Duruyorlar. Yarılmış. Kanıyor. İşe diyor. Üstüne işe. Kül diyor adamın çocukluğu. Sigara külü iyi gelirmiş. Yeniden değirmene doğru koşuyor. Koşuyor...

«Haydi,» dedi kadın. «Anlatsana...»

«Köy,» dedi. «Arkadaşımın ayağı... Sahi?... Ne anlatıyordum?»

«Anlatacaktın,» dedi kadın. «İlginç bir olaymış.»

«Her olayı ille de anlatmalı mı?» dedi adam. «Dürüst olmanın ölçüsünü de bilemiyorum.»

Kadın çok önemli bir gerçeği öğrenmek çabasındaydı.

«Aramızda hiç bir sır kalmamalı. Ben de anlatacağım herşeyi. Saklayan, dürüst olma fırsatından yararlanmayan, en azından, kendisine haksızlık etmiş olur.»

«Bak,» dedi adam, çapaklı bir sesle. «Sana hemen şunu söylemeliyim; sakın kocanı toplumdan soyutlayıp, böyle bir şey olmaz diye suçlamayacaksın. Cinsel baskı, belki de çoğuna bu pis işi yaptırmıştır. Hattâ yaptırıyor da diyebiliriz. Yeter ki sorunu açık yüreklilikle ortaya koyalım.»

«Bu denli korkup utandığına göre, meraklandım doğrusu.»

«İlk kez pişman oldum; dürüst olmaya karar verdik diye. Bizden enayisi yok mu bu toplumda? Korkarım, olayı dinledikten sonra, sen de benim gibi düşüneceksin.»

«Benim anlatacaklarım da öyle yüzümü ağartan şeyler olmayacak. Çekinme. Meğer ne kadar zavallıymışız. Genç kızken...»

«Evet... Genç kızken.»

«Hele sen, bitir sözünü. Nasıl oldu ilk kez?»

«Ah o Kızılırmaklı sevgilim... Sattı babası, yaşı onüç-ondört... Yıllar sonra, iyi etmiş dedim, kız kurtulmuş. Yoksa, senin gibi... Apartman duvarlarının dili olsa da söylese...»

«Ne demek istiyorsun?»

«Hadi canım sen de,» dedi adam, her şeyi biliyormuş gibi. «Neden saklıyorsun. Az sonra nasıl olsa anlatacağsın, kendi kendinle avunduğunu...»

«Konuyu sulandırma,» dedi kadın. «Sonra?..»

«Gene kumcu arkadaşım öğretti bana. Kirvesinin oğlunu görmüş birgün... Eşekle bağa giderken geçti, bizim de başımızdan.»

«Anlamadım,» dedi kadın yatağın içinde otururken. «Başınızdan geçen ne? Yoksa?..»

«Evet... Anlamak istemediğin gibi oldu. Eşekle...»

«Oooo,» dedi kadın, elinin birisini alnına koyup başını iki yana sallarken. «Demek dokuz yıldanberi? Nasıl da gülünç oluyormuşum meğer, seni başka kadınlardan kıskanırken. Tuhaf, ürpertici bir harman bu.»

«Ben daha nice hayvan ismi biliyorum bu konuda.»

«Sus. Rica ederim sus. Lânet olsun böyle dürüst olmağa. Keşke başlamasaydık.»

«İstersen vazgeçelim. Gerçekten acı oluyor. Dokuz yıldanberi güzel ve mutlu geçen şu odamıza, bir hayvan girdi ansızın. Sanki bize doğru yürüyor. Sıçrayıp aramıza girecek nerdeyse. İster misin gelip seni çiftelesin; ilk kocasını elinden aldın diye!»

«Kes! Korkuyorum. Ne olur ışığı aç.»

«Gece lâmbası yanıyor ya!»

«Büyük ışığı... Aydınlik istiyorum. Anlamıyorum musun?»

Adam yataktan çıktı. Lâmbayı yaktı.

«Ohhh...» dedi kadın, derin bir nefes alırken. «Kâbus geçiyor. Ne olur, iyice dağılalım geçmişinden. Müzik dolabına bir plâk koy. Klasik olsun...»

Adam pikabı döndürdü. Odanın içi, inişli - yokuşlu melodilerle doldu.

«Hayır. Başka bir plak. Hareketli...»

«Sambaya ne dersin?» diye sordu adam, plâkları karıştırırken.

«Tango... Dans. İlk yıllarımızın tangosu.»

Kırkbeşlik bir plak dönmeye başladı bu kez. Sözlü bir tangoydu. Kadın da çıktı yataktan.

«Sarıl. Dağıtayım seni.»

Tangoca sarıldılar. Yürüyüşleri müziklendi. Plâ-

ğın ortalarına doğru adam, iyice sardı karısını.

«Ürperiyorum,» dedi kadın. «Öyle sokulma bana. Henüz geçmedi.»

«Korkma,» dedi adam gülerek. «Tehlike uzaklaştı. Kıskanman boşuna.»

«Alay etme. Bir an kendini benim yerime koy. Elimde olsa, şu anda bütün eşeklerin canını alardım.»

«Yazık değil mi?» dedi adam, biraz burkulmuş bir sesle. «Onlar mı ayartıyorlar sanki insanları? Kolayından düşünmene şaştım doğrusu. Gücün yetiyorsa, erkek çocuklarının, doğar doğmaz hayalarını bur.»

«Tango,» diye bağırdı kadın. «Bitti...»

Adam, karısından çözüldü.

«Şimdi başka bir plâk,» dedi. «Bu da benden.»
Pikaba bir arajman koydu adam. Türkçe sözlü, batı telli.

«Böylesi daha yakışıyor halimize,» dedi gülümseyerek.

«Ne olur, konuşma biraz. Sersemledim...»

«Cesaret... Birbirimizden gizlediklerimizi bu gece açığa vuramazsak, belki de hiç bir zaman yapamayız. Gerçi henüz yolun başındayız, ama gene de bir şeyler başardık sayılır. Hadi gene ışığı söndürelim, yatağımıza girip dürüst olmağa devam edelim. Bak sana neler söyleyeceğim...»

«Kötü şeyler mi?...» diye sordu kadın, korkusu çoğalmış.

«Acı şeyler... İyiyi, güzeli, doğruyu yeşertecek acılar ama...»

«Peki,» dedi kadın. Durdu. «Işığı hemen sön-

dürme. Çocuklara bakayım üstleri açılmış olmasın.»

Kadın, çocukların odasına doğru yürüdü. Adam da yatağa girdi bu sıra. Bir sigara yaktı. Parlak ışık, karısıyla arasında kurdukları dürüstlük bağını bıçak gibi kesmişti sanki. «Böylesine güç bir işi göze almamalıydık,» dedi, kendi kendine. Sigarasından birkaç nefes ardarda çekti. «Ama şimdi dönemem,» dedi. «Dönemeyiz...» Düşünceleri ansızın, gerilerden, bugüne kaydılar. «Olamaz,» dedi. «Karıma da anlatmalıyım. Ondan ayrı düşünemem şimdi.»

«Ne güzel uyuyor çocuklarımız,» dedi kadın, odaya girdiğinde. «Biz de oturmuş, gecenin bu saatinde neler konuşuyoruz. İş mi yani?»

Adam karısına doğru başını çevirmedi. Gözleri karşıya dikilmişti.

«Çocuklarımız,» dedi. «İyi ya... Onların yolunu açmak, bizim gibi lâğım fareleri olmamaları için konuşacağız bu gece. Sorunlar gizlenirse, çözümlenmesi mümkün olur mu hiç?»

«Çocuklar,» dedi kadın, kolunun birisini düğmeye uzatırken. «Tertemiz onlar...»

«Tertemiz. Konuşabildikleri, görüp düşünebildikleri kadar, toplumun kirlettiği temiz çocuklar..»

Odanın içinde, gece lambasının ışığı kadar aydınlık kaldı yeniden. Yatağa girdi kadın da. Yorganı çektiler üzerlerine. Konuşmaları soğumuştur. Sözcükleri, akıllarında dolaştırdılar bir süre.

«Böyle işte,» dedi adam sonunda. «Konuştuklarımızı genelleştirmesek, daha çok kahroluruz. Uyuyor musun yoksa?»

«Uyumak mı?» dedi kadın, diri bir sesle. «Dinliyorum. Devam et.»

«Bir an için toplumu, küçülmüş, ama düşünebileceğinden büyük bir haritada düşün. İnsanları da gör içinde. Yürüyen, uyuyan, konuşan, çalışan, seks yapan...»

«Gözlerimi yumuyorum,» dedi kadın, gözlerini yumarken. «Sen anlattıkça dolaşacağım bu haritanın içinde.»

«Yoo... Gözlerin açık ama. Yumsana.»

«Yumdum. Hangi yönden başlayacaksın?»

«Kuzey olsun. Her yerde okka dört yüz dirhem.

Çalılar arasındayım. Dikkat ediyor musun? Küçük bir çocuğum. Yalın ayağım. Başım kabak. Belki de bitli bir başı kabak... Karnım aç. Ayaklarımın üzerine kalkabilmişsem ve insan olmuşsa ismim, karnım tokdur diyelim. Huysuzlanıyor, dört ayaklı hayvan, karnı aç çünkü. İlerdeki otlara doğru yürüyor. Ben de açım. Hem şimdiki başka bir açlık. Yaklaşıyorum. Titriyorum. Görüyorsun değil mi? Bacaklarım da, ne kadar ince. Çalılar gizlemiş beni. Sahipsizim. Korkumun anlamı ne acaba? Belki de eşeğini arar diye korkuyorum, sahibi. Beni arayan yok ama. Bozkırdayım sabahtan beri. Nerede anam, babam? Ya öğretmenlerim? Unuttum. Okul yok bizim köyde. Uzak bir bucağa gidiyorum sahi. Bugün bayram. Ödevimi yapmadım henüz. Ezberim var. Türkü sorsa, bir kaçını sıralardım ardarda. Ezberim Mississippi gibi ırmaklar üzerine. Sahi Kızılıрмаğın boyu ne kazardı?» Sustu. «Aç gözlerini,» dedi karısına. «Anlatırken bile acı çekiyorum.»

«Açmayacağım gözlerimi. Oralara götürmüşken beni, çekip alma buralara. Sonra?»

«Sen bilirsin,» dedi adam. «Acı çekmeyi paylaş-

tığına göre... Bitli başıma dikkat et. Öne gidiyor. Sağa kıvrılıyor. Şimdi pis semer üzerinde. Çırpı gibi kollarım. Ne kadar güçsüz değil mi? Semeri kavrayamıyor bir türlü. Bırak, çocuk-beni. Şimdi, haritanın başka bir bölümüne gideceğiz bugünkü ben'le birlikte. Batıya doğru kay biraz. Denizi görüyor-sun değil mi? Yalılara dikkat et. Yeşile boyanmış şu yalı. Hanım ne denli mutlu. Bey dönmemiş henüz işsiz işinden. Para dolu cebi. Banknotlarla örtülmüş çıplak bir kadın bedeni. Ama bu adam bizim yaşımızda değil. Oğlunu arayalım. Sen ve ben yaştaki oğlunu. Çatı katındaki oda... Yalının biricik oğlu için, süslenmiş oda. İki karaltı var içerde. Çocuk, babasına ne kadar benziyor. Ya o kız? Tabanları çatlak olmasa, çıplak bedeni, kentli kızlara benzeyecek. Nasıl da oyuncak gibi oynuyor, bu çocuk genç kızla. Yetim olmasın kızcağız. Oyuncak gibi, yalının efendisi almasın onu, Japon mağazası yerine, Anadolu yaylalarından? Dikkat et, yalı çocuğu kurcalamağa başladı kızı, oyuncağının zembereğini kurup eğlenen çocuklar gibi...»

«Açıyorum gözlerimi,» diye bağırdı kadın. «Bozkırdaki eşekten sonra, böylesi lüks bir eşeğe dayanamıyorum doğrusu.»

«Öfkeni hemen boşaltma. Başka bir görüntü bekliyor bizi. Bu da, en batıdan. Avrupa'nın batısından. Bak, kız kaçıyor gibi yapıyor. Cilvesinden ama. Yaşı onüç, ondört. Bizdeki eşekli çocuk yaşında. Yakaladı kızı. Yuvarlanıyorlar alt alta, üst üste. Duruyorlar. Çocuk üzerinde. Parkın ötesinde, para üzerine konuşuyor anneler-babalar. Seks özgürlüğünü konu etmiyorlar artık. Bayatlamış bir konu çünkü.

Çocuk öpüyor. Çocuk doluyor. Kız sevinçli. Gözlerine bak. Bakireliğini bedeninden sildirdi diye daha çok seviniyor. Sevdiği çocuğu arayıp bulunca yormayacak onu. Bak diyecek, görgüsüz değilmişim ben. Kana paydos. Aşkımız türlü hünerlerle süslen-sin. Al sana... Al... Acemi çaylağa bak... Bakire kıza gönül düşürmüş...»

«Sus,» dedi kadın. «Şimdi sıra sende. Kapat gözlerini. Sabırsızlandım nedense.»

«Yumuyorum.»

«Maşa,» dedi kadın. «Kovalanıyorum. Anamdır maşayı sallıyan. Üstüme geliyor. Yakaladı bile. Elle-rime vuruyor. Nar kadar küçük memelerime vuruyor. Karpuzdan küçük kıcıma vuruyor. Büyüdün diyor. Saklamalısın bunları. Sermayeni kediye mi yükleyeceksin? diyor. Seni alacak erkek, çalışıp didinirken, malın kapalı olmalı. Alnın açılmalı. Vuruyor. Büzülüyorum. Öteki odaya kaçıyorum, bir fırlamay-la. Kapıyı sürgülüyorum. Dikkat et ama erkeklerin yönettiği toplumlarda, kadınlar hep sürgülü kapı ardında mutluluğu arıyorlar. Perdeleri indiriyorum. Ayna arıyorum, yüzüme bakmak için değil. Kim demişse, kadınların yarı ömrü ayna karşısında geçer diye, doğru söylemiş. Doğru söylememiş. Aynaya, yüzümüzü düşürmüyoruz hep. Annemin maşaladığı yerlere bakıyorum şimdi. Memelerime, kıcıma. Bu sıra bacaklarımın tükendiği yerde kocaman iki dudak görüyorum. Elimin birisini götürüyorum. O ne? Huylanıyorum. Tatlı geliyor. Tembellik herhalde. Başkasını istiyorum. Erkekler, bu iş için yaratılmıştır diyorum kendi kendime. Erkek diyorum. Bir inilti duyuyorum yandaki duvarın ötesinden.

Kapı komşumuzun oğlu olacak bu. O da, kadın diye inliyor. Duydukça çıldırasım geliyor. Duymamak için, ben de inlemeliyim diyorum. İnilteler birbirine karışıyor. Annem kapıyı yumrukluyor. Babası, kapılarını tekmeliyor. Rahatlıyoruz. Korku bu işi, daha bir çabuklaştırıyor, daha bir güzelleştiriyor. Böyle işte kocacığım.»

«Kocacığım, öyle mi?» dedi adam, gözlerini açtığında. «Sana karıcığım dersem, neler hissedersin şimdi?»

Kadın da gözlerini açmıştı. Yatakta dört kişilermiş gibi geldi ona. Bugünkü kendileri ve yıllar önceki çocuklukları. Sivilce yüzlü, kısa saçlı, henüz dolmaya uğraşan, ürperen, sırasında kaplumbağa gibi toparlanan, sırasında tavus kuşu gibi kabaran kız...

«Bir şey mi sordun?» dedi kadın ansızın.

«Evet. Sana, karıcığım diye seslenirsem ne hissedersin dedim.»

«Anlamsız bir soru. Kocamsın işte.»

«Ama sen, karıcığım değilsin benim için şu anda. Kadın olamazsın sen. Genç kız olamamışsın çünkü...»

«Bacın gibi bir şey miyim yani? Bunu mu söylemek istiyorsun? Acıyor musun yoksa?»

«Ben de senin için, bir ağabeyim şimdi. Zavalıyız biz. Karı-koca olmak yakışmaz bize. Küçük sevgilim benim. Bak yüzüme. Bebeğiz biz. Ana sütü tatmadan, yalancı memeyle avutulan bebekleriz. Kötü olmak ne kolaymış meğer. Hayvanlar bile bizim kadar kötü olmağa yatkın degillerdir belki de. Gel, öpeyim seni. Çırpın birazcık. Yaralı güvercin gibi... Kanadı yolunmuş serçe gibi... Ben de yaralıyım. Bir-

likte uçalım başka ülkelere. Gerçek mutlulukları muştulayan ülkelere doğru...»

«Oh,» dedi kadın. «Farkında mısın, yıllardanberi ilk kez böylesine duygulu oluyorsun. Sevgilim gibi.»

«Temelde yüreğim, kelebek gibidir,» dedi adam, acılanmış bir sesle. «Hem de deniz kadar büyük bir kelebek. Ama dedim ya, iç-içe oyunlar, mavi denizlere güneş düşermedi. Sahi, ilk sevgilin kimdi senin?»

«Hiç canım... Duygulandım da...»

«Pişman mısın yoksa?»

«Pişman olmak mı? Duygusallığa, köpek gibi kuyruk sallamadan erişmek, hazıra konmak gibi geldi bana. Sevincim bundan.»

«Sevgilin çok mu duyarlıydı?»

«O yıllar, her şey gerçekten uzakmış. Sevgilim olmuş çok mu?»

«Sevgili dediklerimiz, acaba gerçek sevgililerimiz midir?»

«Kalp paraya benzetmeyiz onları.»

«Ama çoğu kez, değer ölçülerimiz yanıltabilir bizi. Çocukken sevdiğimiz onparaların bugün ne anlamı var?»

«Gene de belli bir aşamadan sonra bu kavram somutlaşır bana göre...»

«Sanmıyorum,» dedi adam, karısını kıracağını hiç düşünmeden. «Aşamasını tamamlamış olanlar, hayatı daha iyiye, daha güzele doğru kovalamaktan vazgeçenler için böyledir bu. Hem hayat, kovalamaktan vazgeçildiği andan itibaren, kovalıyanın sırtına oturur. Yüktür artık o. Mezara kadar taşınacak bir

yük. Oysa ben, henüz kovalamaktan, gerçek sevgiyi aramaktan vazgeçmedim. Yoksa sen, hayatla birlikte, benim sevgimi de yüklenmeye razı mısın bundan böyle?»

«Kadınım ben. Bir kadın işte. Görevim, hurda sevgilerden ölümsüz umutlar yaratmaktır. Dün olduğu gibi, bugün de.»

«Sevginin hurdası olmaz,» dedi adam. «Hurda laşan biziz.» Dudak büktü. Düşündü gözle-kaş arası. «Ama böylesi daha iyi,» dedi sonra. «İyi ki sevmişiz zamanında. Gerçek sevgi nedir bilemeden de olsa. Sevmiş seni birileri... Beni de... Onlar için hâlâ biz, o yıllardaki insanlarız. Oysa, bir de gelip bugünkü bizlere, bizi sorsalar! Sormasınlar, tanımasınlar hiç. Bir ömür boyu, sevmek ve sevilme umudu kalmıştır geriye. Belki de şu anda, ilk sevgilim, temiz duygularla düşünüyordur beni. Seni de, karısından tiksinen sevgilin anıyordur belki...»

«Bir anne için, temiz yürekli diye, bebesinin büyümesini istememek gibi bir şey bu...»

Dışarıda yağan kar, şimdi güçlü bir yelin önünde savruluyor, sesleniyordu. Birkaç pençe kar, odanın camlarına çarptı. Uğultu, karı-kocanın kulaklarına kadar varınca sustular. Konuşulanları düşündüler bir çırpıda.

«İyi gidiyor,» dedi adam sonunda, yufka bir sesle. «Ben hoşnutum böylesine konuştuğumuz için. Sen ne dersin?»

«Ben de,» dedi kadın. «Gerçek anlamda arkadaş olduk bu gece. Dürüst olmak, sanıldığı kadar zor değilmiş meğer.»

Adam, kolunun birisiyle doladığı karısını sık-tı. İçten bir kavrayıştı bu.

«Hele iki kişi olunca,» dedi. «Birbirimize karşı becerebilirsek, başkalarını da katabiliriz aramıza. Taşın suya atılması gibi olacak. Halka halka büyü-yecek. Dürüstlüğün çekirdeği olacağız biz.»

«Ohh!..» dedi kadın, sıcak soluğu, kocasının tüy-lü göğsünü havalandırırken. «Aramıza şu hayvan girmeseydi, daha sevinçli olabilirdim.»

«Bana yardım et. Hiç olmazsa bu gece, çekin-medem yardım edebilirsin. Birbirimize karşı dürüst olduğumuza göre, yardımın da boşa gitmez hem.»

«Nasıl bir yardım?»

«Sen de anlat. Sen de benim öğrenebileceğim bir olay anlat, kendi yaşantından. Bugüne dek ben-den gizlediklerinden.»

«Dedim ya, bazen duvar diplerinde, kimsesiz ve karanlık odalarda, ellerimi havaya açarak dua et-tim. Bazen de ellerimi bacaklarımın arasına kay-dırarak seks dilenciliği yaptım. Tıpkı televizyon gi-bi... Havadan şekiller getirdim kimsesiz odalarım.»

«Anlattıkların yürekten ama, iğrenç değil. He-pimiz aynı şeyleri yaptık. Eğer bu ülkede doğmuş-sak, eğer ergen yaşa ulaşmışsak, tıpkı, küçük bir bebenin kendi bokuyla oynaması gibi bir şey bu. Boynu bükük bir şey... Kötü şeyler anlatmalısın ba-na. Böyle bir yaşantın olmadı mı yoksa?»

Kadın, yarım oturdu yatağın içinde.

«Sigara içmek istiyorum,» dedi.

Adam yakıp verdi ona. Kadın sigarayı, küçük, etli dudakları arasına aldı. Bir kaç solukluk duma-nı ciğerlerinden odaya boşalttı. Aşağılayıcı bir olay

geldi aklına. Yüreği hızlı hızlı çarptı. Korku ve utanmanın dirilişiydi bu. «Anlatamam,» dedi kendi kendine. «Bu denli olayı, hiç bir kadın, kocasına anlatmamalı. Hem istesem bile anlatılmaz. Ama...» Bir süre hiç düşünmeden durdu. Sigara şimdi parmakları arasındaydı. Nerdeyse unutacaktı onu. Kül büüyüyordu her saniye. «Dürüst olmak,» dedi yeniden.

«Dinliyorum,» dedi adam, karısının sigarası için küllüğü uzatırken.

«Kulaklarını tıka... Dürüst olmaktan dönmüyorum, ama anlatacaklarımı da, duymayı istemem doğrusu.»

«Sevgilim,» dedi adam gülümsüyerek. «Çekinmeden anlat. Daha bende ne olaylar, düşünceler var. Sen kulaklarını kapasan bile, duvarlar çatlar utancından. Ancak, aramızdaki büyü bozulmazsa anlatabilirim kuşkusuz.»

Anlatacağı olay dilinin ucuna geldi kadının. Sözcükleri sıralayacaktı nerdeyse. Korktu, utandı gene. «Olmaz,» dedi içinden. «Ya onun anlatacakları, benimkinden iğrençse, önemliyse? Öğrenemem bir kez daha...»

«Sen bilirsin,» dedi adam alınmışcasına. «Bura ya kadarmış meğer dürüst olma sınırimız. Dostluğumuzu, bir olma hakkımızı, sınırlardaki mayın tarlasına çevirmişler. Her sözcük, mayını ateşleyen güçte bir fünye sanki. Yazık oldu bunca uğraşımıza.»

Yatağın içine iyice kaydılar. Yorganı göğüslerinin üzerine kadar döşediler. Ayrıydılar birbirlerinden. İkisi de konuşmak istemiyordu. Ama, dinlemeğe hazırdılar. Anlatılanlar, acı da olsa, iştahla başlanmış yemeğin ilk birkaç lokması gibi gelmişti her

ikisine de. Dokuz yıldan beri, sanki bu yatağa birlikte paylaşmamışlardı. İlk kez, aralarında anlatılmamış, oysa anlatılması gerekli pek çok konunun olduğunu sezinliyorlardı. Yüreklerinde, belli-belirsiz bir sevinç duyuyorlardı. Gizlilik, dilleri arasında eriyen, çözülen bir topak kar gibiydi...

«Dürüst olma özgürlüğü,» dedi adam, kısık bir sesle. «Beyaz güvercin... Fırsatı kaçırıyoruz nerdeyse. Kanatları ikiye katlanmıştı birkaç saat öncesine kadar. Kanadın birisi senin, ötekisi benim ayaklarımın altındaydı. Aldık ama onu yerden. Avuçlarımızın arasında henüz. Hem de ilk kez bir olabilen dört elli bir avucun içinde. Onu yeni baştan ayaklarımızın altına mı alalım istiyorsun? Göz göre göre yapabilir misin bunu?»

«Gerçekten dönemeyiz bundan sonra. Hele dürüst olma özgürlüğünü, bugüne dek ayaklarımızın altına aldığımızı sezinledikten sonra...»

«Öyleyse?» diye sordu adam, konuşma aralığını genişletmek isteyen hevesle.

«Konuşalım,» dedi kadın, kendisini biraz yukarıya alırken. «Ben var ya!» Sustu.

«Sonra? Devam et.»

«Yaptılar,» dedi kadın, sırdan kurtulmak istercesine. «Kızlığıma, benden daha çok önem vererek, hiçlediler beni.»

«Açık konuş sevgilim. Anlaşılır biçimde.»

«Utanmak ve becerememek...»

Adam da yukarıya aldı kendisini. Sağ kolunu, karısının boynuna doladı.

«Haklısın,» dedi. «Haklısın. Öyle bir şartlanmamız var ki, yüzümüzün akıyla yaşayabilmemiz

için, yüzümüzün kirli yanını gizlemek gereğini öğrettiler bize. Değil başkalarıyla, kendimizle bile ikiyüzlü konuştuk çoğu kez. Anlatamazsın şimdi. Beceremiyorsun da ondan. Hiç kimseye karşı kullanmadığın dilsiz dildir bu. Sen bilirsin salt. Sessizliktir, yüreğinde kopan gürültü.»

«Yazıklar olsun, ruhumuzdaki sır dilini tembel-leştiren her şeye. Konuşamıyorum işte.»

«Benim, ilk karımı anımsa. Dört ayaklı karımı. Kız, köpür, bana da, ona da. Öfke, gizli dilini çözebilir belki.»

«Çocukmuşsun o yıllar. Oysa ben, hiçlendiğimde büyük sayılırdım.»

«Bilerek mi yaptın?»

«Yoo!» dedi kadın, utancını, korkuya yedirirken. «Bilerek olur mu hiç? Kendiliğinden oldu. Gözle, kaş arası. Sonra alıştım ama. Kollarım gidip gelmekten, gözlerim kısılıp ayrılı ayrılıvermekten yorulmuştu çünkü. Evler... Duvarları küflü evler... Kasabalar... Büyük kentlerle, köyler arasına gerilen umutlar... Bozkırlarda hem dağbaşı, hem deniz kenarı özlemi... Kasabalarda, yere düşürülen naneler... Yerden alınan naneler... Küflü odaları aklaştıran, gençlik düşleri... Ama sonunda?. Bir gülümseme... Bir tutam saçın, önden arkaya itilişiyle seks yaptıklarını sanan ben ve benim gibi kızlar... Şimdi bile yüzbinlercesi. Ve hayvanlar...»

«Güzel güzel anlatırken, şu hayvanı sıkıştırma aramıza.»

«Yanlışı anlama,» dedi kadın. «Bu kez erkekler için hayvan diyorum ben. Çünkü annem ve bütün komşu teyzeler böyle öğretti bana, yıllarca. Hem de

kulağımı çekerek, saçlarımdan tutup yerlerde sürü-
yerek. Dal gibi bir sevgilinin özlemini çektiğim için.
İsmi bilmediğim, görüp de dil döndüremediğim
sevgililerin özlemini çektiğim için... Oysa, doğa bile
bir yılda dört kez gönül değiştiriyordu. İnce, geniş
akan sular, soğuyup ısınıyordu. Rengarenk açan, dö-
külen çiçekleri, bahçelerden kendi ellerimle koparı-
yordum. Kendime vermek için, sevgilime vereceği-
mi umarak... Ama dedim ya, canavardı tüm erkek-
ler. Öyle diyordu büyüklerim. Tenha yerlerde, ka-
ranlık gecelerde, genç kızlara pusu kurup beklemiş-
siniz bizi. Ele geçirince de, bacaklarımızı ayırmış-
sınız orta yerinden. Memelerimizi dişlermişsiniz,
kan akıtıncaya kadar. Sonra bizi öylece bırakıp kay-
bolurmuşsunuz. İzinizi, tozunuzu belli etmeden. Aç
kurtlar bile istemezmiş bizim gibi, böylesi pusuya
düşen kızları. Örneğin derdi anam, karanlık ve gür
ormanlar düşün. şu yoldan gitme desin sana büyük-
lerin. İnadım tuttu de... Tekrar et, inadım tuttu.
Evet derdim. Yok tıpatıp benim gibi, inadım tuttu
diyeceksin. İnadım tuttu. Haa, şöyle... Öteki yola
gittin. Az sonra gür ağaçların, gökyüzünü örttü-
đu ve sıcaklığı soğuttuğu kuytu bir yere vardın. Önü-
ne hop diye bir ayı çıktı ansızın. Seni parçalar mı,
parçalamaz mı? Konuş. Soruma evet mi, hayır mı?
Evet anneciğim parçalar beni. İşte yavrum, bu kıllı
ayı, bir erkektir. Bunu böyle böyle yaz aklına...»

«Kıllı ayıymışız,» dedi adam, acı bir gülümse-
meden sonra. «Oysa babam, delikanlılar, akrep gibi
olmalı derdi. Sessizce yaklaşıp sokmalısın. Gürül-
tü etmeden... Gerçek amacını sezdirmeden... Zehi-
rini akıtınca da kaçmalısın. Ama yakalanırsan!...

Seni büyük bir meydana doğru kovalarlar. Çevrene gaz döküp yakmak için, ya da bir güzel temaşa etmek için. Baktın kurtuluş yok, görkemli bir düğüne hazırlan.»

«Ayı, ya da akrep?» dedi kadın, acı bir sesle. «Sen hangisisin?»

«Orta yerim ayı,» dedi adam. «Üstüm insan, bel-den aşağım akrep. Kadınların, erkeklerin, öğretmenlerin birbirine eklediği üç parçalı bir insanım işte.»

«Ya biz kadınlar, erkeklere göre nasılız acaba?»

«Sahi?» dedi adam, şaşırmış gibi. «Siz?..»

«Ben de,» dedi kadın, soluk çoğaltırken. «Hele o yaşlarda, üç parçadan oluştuğunuzu nasıl anlıyabilirdim?»

«Konuyu değiştirme karıcığım. Nasıl hiçlendiğini anlatacaktın ya...»

«Utanmak,» dedi kadın, orta yaşa ulaşmış başını, kocasının göğsüne yaslarken. «Bir de utanmak kavramını taşıyoruz yüreğimizde. Yemek yerken lokmaları, evlenmeden önce, malını göstermemek... Ayıp işte ikisi de... Gizli yapmak bir derece, ama açık açık söylemek...»

«Hiçlenmek... Ne var sanki bunda utanacak? Her genç kız umutsuzluğa düşebilir. Düşle gerçek arası yaşanırsa, aldanmak, aldatılmak mümkündür her zaman.»

«Şaşıyorum,» dedi kadın, herşeyi anlatmaya kararlı bir çırpınısla. «İlk kez anlatacaklarımdan değil, beni anlamamış olduğun için utandım kendimden. Bir genç kız için, hiçlenmenin anlamı başka da olabilir. Ruh aldanırken, beden de ceremesini çekiyor.»

«Yoksa?...»

«Evet.»

«Ama, bana geldiğin zaman, örselenmiş bir tarafı yoktu bedeninin. Hele mühür...»

«Ambalaja dokundular biraz.»

«Yapma!» diye, âdeta bağırdı adam. «Ambalaj!..»

Karısını saran kolu, kendiliğinden gevşedi. Sıcaktan soğuğa, aydınlıktan karanlığa girip çıkıyor gibiydi. Ürpertiler geçirdi. Uzun bir süre hiç bir şey konuşmadı. İyice şaşırılmıştı. Nerdeyse, kendisine sokulmuş kadınının itecekti öteye.

«Demek ambalajın!..» dedi sonunda, yufka bir sesle.

«Ama,» dedi kadın, kendisini küçülttüğünü sezerek. «Evlenecekti benimle.»

«Ah!... Ne ayıp,» dedi adam, başını küçük küçük sallarken. «Sermaye gibi düşünmek. Evlenme umuduna karşılık, mühürü bozduktan, ambalajı piyon gibi öne sürmek. Bütün parayı bozduktan, kuruşları harcamak. Keşke zevk için yapsaydın. Karşılıklı zevk... Daha dürüstçe olurdu.»

Kadın, bu kez kızmıştı.

«Horozlanma,» dedi. «Saatlerden beri, dürüst olma hakkının elimizden alındığını söyleyen sen değil misin? Şimdi de, dürüst olamadığım için suçluyorsun beni. Ne yapabilirdim yani? Yaşım yirmiye varıyordu. Çevremde, pek çok erkek dolaşıyordu. Ne annemin anlattığı kıllı ayıydı bunlar, ne de senin az önce söylediğin gibi, birer akreptiler...»

«Sonuç?...»

«Sonuca gitmeden önce... Nasıl anlatmalı bil-

mem ki... İlk kez, ayı gibi olduğunu, kravatını çıkardığında gördüm. O zaman hemen, annemin sözleri aklıma geldi. Kırlarda el-ele gezerken, saçlarıma kırmızı, beyaz güller takarkenki soluyuşu değildi. Zaten ben, bir şey almağa hazır değildim. Vermeliyim diyordum. Güllerine karşılık vermeliyim. Soluyuşunu duymamış, gözlerini görmemiş olsaydım gene de verirdim. Ama hâlâ anlayamam; akrebe, kendimi sokturmadığım için mi beni bıraktı, yoksa kırmızı, beyaz güllerini saçlarımdan alıp kitaplarımın arasında gizlemeye alıştığım için mi?»

«Sen, hiç bir tat duymadın mı bu işten? Yoksa?... Şey?...»

«Tat almak mı? Şaşıyorum sana. Eğer büyük bir kentte okumasaydım... Kimselerin, kimseleri görmeyeceğine emin olmasaydım... Erkeklerle yan yana yürümeye bile cesaret edebilir miydin sanıyorsun?»

«Zavallı ben,» dedi adam, kinayeli bir gülümsemeden sonra. «İlk gece, tertemizdir diye nasıl da sevinmişim.»

Kadın sıçradı yatağın içinde. Sırtını duvara verdi. Uzanıp bir sigara aldı. Ateşledi. Birkaç nefes çekti.

«Siz erkekler, her zaman böylesiniz zaten,» dedi. Aklına önemli bir soru gelmişti. Sustu. Düşündü. «Sormalıyım,» dedi, kendi kendine. «Dürüst olma sırası ona geçsin.»

«Evet,» dedi adam. «Biz erkekler?..»

«Sen kızlarla seks yapmadın mı hiç?»

«Ben mi?» diye sordu adam, biraz şaşırılmış, biraz ürkmüş.

«Evet sen? Daha önce konuşup mektuplaştığın, gezip tozduğun kızlarla, hiç bir şey yapmadın mı demek istiyorum?»

Dürüst olmağa karar verdiklerinden beri, adam ilk kez, soruyu dolambaçlı biçimde yanıtlamak istedi.

«Gittim,» dedi. «Pek çok kez, herkese açık evlere gittim. Büyük kentlerin acı lokması... Kadınlardan başka herşeye benzer onlar. Gönülleri, bozuk bir motor gibidir. Bedenleri buzdolabı... Buna karşın, azgın bir boğa gibi saldırır gençler, buradaki kadınlara. Oysa boğanın karşısında ne matador vardır ne de kırmızı şal. Ama, gene de yüreğinden yaralanmış çıkar boğa, bu seks mahallesinden. Beyaz, sıcak boşalma yerine, kanıyan yüreğidir, kadının içine dolan. Günün birinde, şalı hırsızlanmış matador... Karşısına çıkan bir boğanın yenik düşürdüğü matador... Ve o günden beri, kırmızı şalını arayan, kadın matador... Ya, böyle işte karıcığım, çoğu kez güzel bir lokantaya benzer hayat. Oysa, pis mutfaktır, lokantanın servis bölümünü güzelleştiren.»

«Anlamıyorum,» dedi kadın, yataktan inerken. «Bazen öylesine acımasız oluyorsun ki... Dürüstlük... Neyse... Meyva ister misin?»

«.....»

Kadın, önce çocukların odasına gitti. «Küçüğün üstü açılmış,» dedi duyulur bir sesle. Yorganladı kızını. Mutfağa geçti sonra. Soğuktu. Perdeyi aralayıp dışarıya baktı. Beyazdı her yan. Işıksız evler, uyukdaki binlerce, yüzbinlerce insanı düşündürüyordu. «Uyumak güzel,» dedi, gerinirken.

Tepsiye, portakal, elma koydu kadın. Bıçağı da

yatırdı tepsinin içine. Odaya döndüğünde kocasını, bıraktığı yerde göremedi. Karyolanın bir ucuna oturup meyvalardan bir kaçıını soymaya başladı. «Nasıl bir gece yaşıyor Tanrım?» dedi kendi özüne. «Nasıl bir gece? Ben ve kocam? Birbirimizden gizlediklerimiz?»

«Güneşin gelme zamanı yaklaştıkça, gece daha da soğuyor,» dedi adam, odaya girdiğinde.

Kadın sıçradı. Lambanın ışığında bile görülebilen bir sıçrayıştı bu.

«Korkuttun beni,» dedi «Tuvalete mi gitmiştin?»

«Evet,» dedi adam, yere otururken. «Odamız sıcak neyse...» Sonra sırtını karyolaya dayadı. Bacaklarını bir bütünmüş gibi uzattı.

«Elma mı, portakal mı?» diye sordu kadın.

«Portakal,» dedi adam.

«Hele iyice bak. Saatlerden beri anlattıklarımızı nasıl da özetliyor.»

Adam, başını çevirdi.

«Yaşantı, dilimlere ayrılmış,» diye ekledi kadın. «Bir araya gelmiş sonunda. Kabuğunu da unutmamış doğa.»

«Tatlısını, ekşisini, büyüğünü, küçüğünü seçmek... Sonunda bütün portakalların satılması.»

«Ambalaj... İçinden önemli oluyor çoğu kez.»

«Vitrin de...»

Adama, ambalaj sözcüğü, ansızın az önce yarım kalmış konuşmalarını anımsattı. Düşünceleri, iyiye, güzele açılmadı. Gönlü sıkıntılılandı. Portakalı dişledi. Dişlerinin parçaladığı lokmalar ufalandıkça ufalandı. Yutmuyordu bir türlü. Yutamıyordu.

Bir ara kadın, yanibaşında oturan kocasının saçlarına elinin birisini uzattı. Yumuşak bir okşayışla kıpırdattı saçları. Adam, karısına doğru hafifçe çevirdi başını.

«Gel,» dedi. «Yanıma otur.»

Kadın, kocasının yanına oturduğunda aceleci bir horoz sesi duyuldu uzaktan.

«Zamanı,» dedi adam. «Biz unuttuk. Oysa horozlar...»

«Tez canlı horoz... Bizim gibi tez canlı... Dü-rüst olmak, bir geceye sığar mı sanki?»

«Başlanabilir. Başladık bile. Çocukluğumuzdan, senin ambalajına, benim orospularıma kadar ulaştık.»

«Üzülüyoruz ama. Bunu sezinliyorum. Çocukluğumuzla birlikte olaylar da büyüyor sanki. Gülemiyoruz şimdi. Çünkü, kumlu sevgilin, aklımın yarattığı, ismi var, cismi yok sevgilim gerilerde kaldı artık.»

Adam karısına sarıldı. Sıktı onu. Başını omuzuna dayadı.

«Zavallıyız biz,» dedi. «Hem ne zavallı. Acıyalım birbirimize. Aklımız, üç-beş şeker kanan küçücük çocuklar gibi kıt. Biliyor bu biçareliğimizi hayat. Kovalıyor bizi. Kolluyor bizi. Çevremizin daha çok ıssızlaşmasını bekliyor. Yakalıyacak günün birinde. Sabırlı o. Kimsesiz meydanlarda kol geziyor. Zaman zaman yakalıyor etimizin bir ucundan. Vampir gibi, dişlerini geçirdi, geçirecek. Acele etmiyor ama. But arıyor. Çocukken kandıramamışsa, ihtiyarlığımızı bekliyecek. Elden, ayaktan düşmemizi. Hastane kapılarından kovulup süklüm püklüm, şurdan

buraya itilip kakılmamızı. Korku... Kimseyi kimseye sahip çıkarmayan hayat... Hayat bir vampir böylece. Korku, dişleri bileyen zımpara taşı. Kaçıyoruz. Kaçtıkça yaklaşıyor hep. Sen ve ben... Hükümete ve devletsiz. O günlere karşı, bugünden birbirimizi alıkoymak. Aile büyümeyecek mi hiç? Aileyi ikiye bölmek üstelik. İhtiyarlığı da var, bu gençliğin. Tapular... Benim üstüme olsun. Yok benim. Güvensizliği tapulamak. Ölümün ağzında, birbirimize sahip çıkmamızı, bugünden hesap etmek. Korkup sarılmak. Sevgi ve mutluluğu göklere çıkararak üstelik. Ama, köpekler bile kemirmez böylesi etten, ilikten yoksun kemikleri bu çağda. Nasılız biz? Dost olmak yerine düşman olmamızı bekliyorlar bizden. Yeneceğiz bu gece, bundan önceki yaşantımızı anlatabilsek eğer.»

«Yarı gecemizi, bu sözleşmeyle açtık ya!. Bırak ötelere gitmeyi şimdi. Gerilere dönelim gene.»

«Anlat öyleyse. Akrebi anlat!»

«Söyledim işte. Kırmızı, beyaz güllere karşılık ödenmesi gerekli bir borçtu bu. Ya da büyük kente gelmişliğimin ayakbastı haracı!»

«Bu konuda,» dedi adam, başını, karısından uzaklaştırırken. «Huysuzlanıyorsam eğer, bunun başka bir nedeni var.»

«Her huysuzlanmaya bir neden bulunabilir. Senin, herkese açık evlere gitmen doğru mu ya?»

Sustular. Adam, soruyu yanıtlayamadı. Düşünceleri birkaç parçaya bölünmüştü. «Her şey hayatın bir parçası,» dedi kendi özüne. «Birbirinden kopmayan, yüzlerce, binlerce parça.»

Önce, dört bir yanı duvarlarla çevrili bir mahalleye yollanmıştı. Sur kapısını andıran bir kapı-

nın ağzında, yolunu çevirmişti görevli bir memur. Bunun bir bekçi, yoksa bir polis mi olduğunu şimdi çıkaramıyordu adam. Havaya bir çift kol kaldırdığını anımsıyordu salt. Görevli üstünü, başını arıyacaktı. Bıçak, tabanca kuşkusuyla... «Geç,» demişti sonunda. Geçmişti içeriye. Yaşlı mamalar ve pek çok erkek görmüştü kapı önlerinde. Sevinçli bir korkuyla girmişti, evlerden ikincisine. Oturan kadınlardan, ilk gördüğüne bakmıştı belli belirsiz. Bakımsız bir odaya almıştı bu kadın kendisini. Soyunmuştu adamdan tez. Adamın amacı, onüç yaşından beri ergenliğinin arattığı sıcak ve dar bir yuvaydı. «Gel,» diye bir ses duymuştu. Adam ürpermişti. İhtiyar bir kadın sesiydi bu. Dişleri ve memeleri dökülmüş, bir ihtiyar kadın... Kırış kırış olmuş... «Off!» dedi adam.

«Anlat,» dedi kadın. «Hani, herşeyimizi anlatacaktık birbirimize.»

«Anımsadıklarım sır değil,» dedi adam. «Söylemişim daha önce, herkese açık evlere gittiğimi. Sana şimdi, daha çok hak veriyorum.»

«Hangi konuda?»

«Tat alamaman konusunda. Acıyorum o günkü sana. Ben de öyle olmuşum çünkü. Kurduklarım, karşılaştığım gerçekler uymamıştı birbirine. Süt gibi kesiliyor insan. Her yaşın sevgilisi ayrı ayrı. Biz büyüyoruz ama onlar büyümüyor hiç. Acı olan, ters düşen, yaşanmamış sevgilerin, tadına vardırmadıkları hazların, bizimle birlikte büyüdüğünü sanmak.»

«Çoğunluğa uymanın, doğruyu paylaşmak olduğunu öğretilmedi mi bize?»

Adam gülümsedi. Acılı bir gülümseyişti bu. Dön-

dü, karısının, yüzüne dökülmüş saçlarını önden arkaya aldı. «Acımak,» dedi içinden. «Acınacak durumda olunca acıyabilmek... Yanılgıları anlıyamamak.» Kızgınlık duydu karısına ansızın. Düşündüklerini bir yana dürüp sordu.

«Niçin tekrarlamak öyleyse? Tat almadığın bir şeyi başkalarıyla da yapmak?»

Kadın sarsıldı. Hiç bir şey söyleyemedi. Hattâ kendi özüyle bile konuşamadı. Duruyordu öylece. Bir süre sonra, düşünceleri söküldü yavaş yavaş. «Anlatmak,» dedi içinden. «Sanki yaşantımız, salt bir düğümü çözmeye bağlı. Yüzlerce, binlerce olay içiçe. oysa. Bugünü nasıl kavrayabilirim, bugünü yaşarken?» Başını karyolaya dayadı. Gözlerini, açık oda kapısından salonun boşluğuna doğru dikti.

«Bilmek,» dedi sonunda. «Yıllar öncesini, şimdi ayrıntılarıyla düşünürsem, sağlam bir yargıya varabilirim belki. Senin az önce söylediğin, korkunun dişlerini köreltmeyi, birlikte göze aldığımızı göre...»

«Her şey olup bittikten sonra mı?»

«Olup bittiye getirilmişsem suç kimin? Genç kızlığını, kim heder etmek ister?»

«Aldatılmışlığın kinini taşımak varken, işi, arsızlığa vurmak niye? Diyelim kasabadan büyük bir kente geldin, şaşırmış, eşik... Düşünüp bir çok nedeni kurcalıyacağına, kendi kendini kurcalatmanın gereği neydi yani? Hem de hiç bir tat almadan.»

«İleri gidiyorsun ama,» dedi kadın, direnmeye hazır bir çıkışla. «Her şeyi dürüstçe anlatmaya, herhalde birbirimizi suçlamak için başlamadık. Hem, hiç bir tat almadığımı da nereden çıkarıyorsun? Seviştığım genç, mühürümü bozmadan seviştik dedim.

Senin herkese açık evlere gidip sevişmek isteyişin gibi. Ben öpülmekten, el ele dolaşmaktan, belki de akrepten daha çok tat aldım. O, gençliğini basamak basamak yaşayabilmişti nasılsa. Ama ben, açlıktan midesi büzülmüş bir insan gibiydim. Lokmaları, küçük küçük ve sindire sindire yemeliydim. Yaşanmamış umutları, sevgileri, tatları, parça parça monte ederek tatlanıyordum. Bazı arkadaşlarım, böylesine çarpaşıklıkta, yenik düşüp mühürlerini kaptırdılar. Oysa ben, kaskatıydım o bölgede. Çünkü mühür denen bir sorumluluğu değil gerilerimde, bedenimin tümü mühürmüş gibi duyuyordum kendiliğinden. Yarabbim, ne acı, ne tatlı yıllardı o yıllar...»

«İşte namus kavramı,» diye köpürdü adam. «Namuslu olduğun için değil, namuslu olmaya zorunlu olduğundan kalabilmişsin bana. Kuşkusuz, bütün ötekilerle birlikte doğuştan mühürlü olmasaydın, kimbilir kaç erkekle yatacaktın. Erdem mi bu?»

«Ya sen?» diye bağırdı kadın. «Genç kızlarla ilişkin olmadı mı hiç?»

Adam, kolunun birisini öne uzattı. Parmakları ayrıktı birbirinden.

«Sırası gelmişken,» dedi. «Anlatmalıyım onları da. Bir kaç genç kız tanıdım. Sinema localarının, ağaç koğuklarının dili olsa da söyleseler. Öpüşmek, çekirdek çitlemek gibi oldu sonunda. Ama hepsi de mühürlerini, evliliğe bir yatırım olarak sakladılar. Kuşkusuz, şimdi, herbiri bir adamın koynundadır. Hem de ilk gece akıttıkları kanla, geçmişlerinin süten temiz olduklarını saptamış olarak. Yani senin gibi... Gizlemek, herkesin birbirini aldatması niye?»

Erdem, yapılanları gizleyebilmek ustalığı mı yani? Namus, dişleri sıkıp, tasarlanan yatırımı, her an hesap etmek ikiyüzlülüğü müdür?»

«Tasarlanan yatırım?» dedi kadın, bağırarak istediği halde bağırarak. «Nedir tasarlanan yatırım sence?»

«Evlilik,» dedi adam, kestirmeden. «Evlilik.»
«Duygusuz olma.»

«İlişki kurduğum, kurmak istediğim her genç kız, cebimde param olsaydı, ya da diplomama hak kazansaydım, sinek gibi üşüşürlerdi üzerime. Sonunda böyle olmadı mı hem? Senin yıllardan beri koruduğun mührünü, diplomam, bedeninden silip süpürmedi mi bir anda? İmzadan sonra bile olsa... Sonuca bak sen.»

«Ya aşkımız?» diye sordu kadın, yitirmiş bir şeylerini toparlamak ister gibi.

«.....»

«Sevmedik mi birbirimizi? Sevmiyor muyuz hattâ?»

«Olamaz,» diye başını salladı adam. «Çıkar karşılığında saklanmış sevginin anlamı olur mu dersin? Baksana, gerçekleri birbirimize anlattıkça, batağa biraz daha saplanmıyor muyuz? Bu durumda, kollarımızı havaya kaldırıp sevgiyi haykırmanın, kurtarmanın gereği ne? Hem kollarımız havaya kalktığına göre, gizli bir düşmana teslim olduğumuz anlaşılmıyor mu?»

«Sus. Hiç olmazsa, o ilk yıllarımızın anısı adına sus. İlk gecemizi anımsa. Birbirimize doyamayacağımızdan korktuğumuz görkemli gecemizi.»

Kadın, kocasına sokuldu. Bugüne kadar ortak-

laşa yaşadıkları pek çok anı vardı aralarında. Her ikisi de böyle düşünmüştü. Ama bir kaç saatten beri konuşulanlar, bu güzel anıları gerilere itmişti sanki. Kadın, yüreğinde birşeylerin dağılıp buğulandığını, yıkılıp ufalandığını hissetti. Kocasına biraz daha sokuldu. Âdeta bir bütün olmak istiyordu. Mutlulukları, avuçları içinde küçük bir buz kalıbı gibi erimeye başlamıştı. Belki de her ikisi aynı şeyi düşünüyorlardı. Buzlar niçin çözülüyordu şimdi? Bugüne dek bir arada yaşadıkları halde, bir olamadıkları için miydi? Yoksa, birbirlerini gerçek anlamda tanımaya ve gerçek anlamda bir olmaya başladıkları için, gönüllerinde yeni yeni oluşan sevginin, mutluluğun sıcaklığı mıydı buzları çözen? Anlayamıyorlardı kesinlikle. Şaşkınlıkları, suskunlukları bundan ötürüydü belki de. Bugünden, gerilere gidiyorlardı. Kadının söylediği, ilk yılların anısı, ilk gecelerinin görkemiydi şimdi kaydıkları geriler. Gelinlikliydi kadın. Daha önce açtığı, her yanını kapamıştı beyaz, uzun gelinlik. Koşuyordu. Dönüyordu. Mühürü, beyazlıkların, allı-pullu işlemelerin içinde. Adam, siyahlar giymişti. O da koşuyordu. Dönüyordu, birkaç saat kalmış mutluluğa kavuşmanın sevinciyle. Yirmibeş yıldanberi bekletilmiş olmanın hıncı yerine, sanki sabırlı olabilmenin sevincini taşıyordu yüzünde. Çevre insan doluydu. Salon ışıklı, konfetiliydi. Az sonra el-ele verip özenle döşenmiş bir odaya bırakacaklardı bu iki insanı. Bekleyebildikleri için bir ödüllendirmeydi bu onları. Ama nasıl bekleyebilmiş olmalarını hiç kimse düşünmüyordu salonda. Yürüyorlar şimdi. El öpmeler... Mutluluk dilekleri... Baş-göz olacaklar az sonra. Adam,

kucaklıyor gelini. Azgın suların içinden, boğulmak üzere kurtardığı bir kadın gibi kucaklamış gelini. Azgın sular... Dalgaların her inip kalkışında, yaşamak için çırpınan kadın... Bugüne dek, boğulmasını sahilden seyretmiş sanki bütün erkekler. Ceset sahile vurunca, üstüne atlayacak erkekler... Ölmüş bir kadın da olsa... Herkese açık evlere doğru sürükleyecekler onu. Ama, siyah elbiseli, sanki yas tutmak sırası o gün kendisindeymiş gibi atılacak dalgaların arasına ve kurtaracak kadını. İşte kurtarmış bile... Kapıyı kitliyor ardından... Canlı canlı atıyor yatağın üzerine, beyaz gelinlikli kadını. Oda, gece lâmbasından daha aydınlık... Kırmızı bir aydınlık. Adam öpüyor kadının ellerini. Kadın da öpüyor. Kadın kurtarıldığı için... Adam kurtardığının farkında olmaksızın, başka şeyler düşünüyor. Ergenliğinden bu yana, kendisinin özbeöz malı olabilecek bir kadına, benimsin diyebileceğini düşünüyor. Benimsin diyor. Sonuna dek diye, seviniyor kadın da. Sarılıyorlar. İlk kez kimsesiz bir odada, hiç kimseden korkmadan sarılmak... Unutuyor her ikisi, bugüne dek başkalarıyla da sarıldıklarını. Unutulacak bir şey... Ayıplanmadan kucaklaşma bu. Sevinçleri daha çok artıyor. Sıra dudaklarda. Adam daha usta. Dil istiyor. Kadın kaçırıyor. Belki de ustalığını gizlemek, bedeninin her dokusunda canlı hâlâ. Kadın, şaşırıyor ansızın. Çünkü soyuyor, odadaki adam onu. Sanki kocası değil bu. Ya işi ileriye götürürse? Düğmeler açılıyor. Kadın daha bir huysuz. Bir an karıştırıyor öteki erkeklerle. Korkuyor. Kaçmak istiyor. Sevgilim, diyor adam. Ben senin sahibinim. Onaylandı bu... Sen diyor, biricik erkeğim. Gelin-

likten sıyrılıyor kadın. Ağlıyor. Sevincinden diyor adam. Oysa, gölgeler düşüyor adamın başı üzerine. Kadının daha önce tanıdığı adamların başı... Kadın ağlıyamıyor bir süre. Dişlerini sıkıyor. Adam, hiç bir şey düşünmeden ergenliğinden beri aradığına saldırıyor. Kadın bağılıyor. Adam mutlu. Kırmızı, beyaz kanı, o da seviyor...

«Üşüyorum,» dedi kadın ansızın. «Kalk, yatağımıza gidelim.»

Adam silkelendi.

«Hangi yatağa?» diye sordu, hiç düşünmeden.

«Dalmışsın,» dedi kadın. «Ne düşünüyordun?»

«İlk gecemizi. Senin az önce anımsattığın görkemli gecemizi.»

«Oh!. Bize ne mutlu, aynı anda, aynı şeyleri düşünmeye başladık. İster misin, sana bir sır vereyim?»

«İstemez olur muyum? Dürüst olmağa devam ediyoruz ya.»

«Hem, bizimkisi casus gibi sır vermek değil. Gerçekleri kavramak isteği düpedüz.»

«Kuşkusuz... Amacımız, aramızdaki bağı kopmasını hızlandırmak değil, kavileştirmek. Önce gizliliklerden arınmak gerekiyormuş. Yavaş yavaş bu gerçeği anlıyoruz.»

«İlk gece,» dedi kadın, tatlı ile acıyı bir arada düşünüyormuş gibi. «Kaç kez yaptındı?»

«Sekiz. Direnmeseydin daha çok olabilirdi.»

«İşte, ben de bunu söylemek istiyordum. Bir bilsen, ne acı çektim o gece. Hani beni seviyordun?»

«Görkemli gecemiz diye hep sahip çıkıyordun ya. İlk kez acı çektiğini söylüyorsun.»

«Gerçek bu. Ardarda sekiz kez enjeksiyon... Da-

ha önce doktorların vurduğuna benzeyen... Biraz ayrıcalığı, suyun acı ve soğuk oluşuna karşın, sıcak bir şeyin bedenime dolduğunu hissettim. O kadar... Yaraya batırılan bir enjeksiyon... Hiç sezinlemedim mi, benim gibi bir kuşun, ilk kez yaralanıp çırpındığını?»

«Böyle olur sanıyordum. Sonraları, bazı gerçekleri öğrendim kuşkusuz. O zaman da evliliğimiz eskimişti. Hoş gör beni.»

«Hâlâ çocuksun. Çocuk... Dokuz yıldan sonra özür diliyorsun ha!»

«Şimdi, birbirimizi daha iyi tanıyoruz,» dedi adam, sevinmiş gibi. «Benim ne denli, sana aç geldiğimi biliyorsun artık. Bir gerçeği daha açıklamalıyım: Seni sevip okşasaydım salt. Sana, inciteceğim diye sahip olmasaydım bir kaç gece, üzülürdün kuşkusuz. Şimdi, o geceki ikimizi ayrıntılarıyla düşünürken, ikimiz de haklıydık. Suçsuzduk. Ben nereden ve nasıl geliyordum? Sen yıllardan beri neyin bekçiliğini ve ne pahasına yapabilmiştin? Ah ben yok muyum? Ya sen? Hiç düşünmedin mi, bu hayvan gibi adamlar, uygar toplumların yasalarıyla nasıl evlenir? diye»

«Canının derdine düşmüş bir insandan, düşünce nasıl beklenir?... Günlerce oturamamak... Ama mutlu sayılırdım gene de... Denizlerdeki onca yaratıktan kurtulup akvaryuma alınmış bir balığa benzetiyordum kendimi. Tümüyle yutulmamış bir balık. Sonunda suyu tazelenen, yemi eksik olmayan renkli bir cam dünya... Kadının dünyası... Utanmak gerek!...»

«Senin dünyanın, cam kavanoz... Ya benimkisi?»

Üstü açık, demirden bir kafes. Nereye gitsem tüm çevremde. Özgür olduğunu, özgür olduğumu sanıp demir kafesime düşen kuzu... Üzerine atılmak ve parçalamak. Görkemli gecemizde de böyle bir oyna geldik. Âdeta düğün masraflarını çıkarmak istercesine saldırmak sonunda. Hem de sevgi ve mutluluk adına. Ama elden ne gelirdi? Birbirimizin dışında ne öğretiler, ne verdiler bize? Üstelik temiz duygularımızı henüz küçücükken ufalayıp kirletmişler. Yeni yeni anlıyoruz, mutluluğu yücelten herşey, mutluluğu siliyormuş yüreklerimizden oysa. Yeni umutlar gerek.»

«Çocuklaşma... Bir şeyler yapabileceğini umuyorsan aldanıyorsun. Yan-yana olduğumuz halde, dokuz yıldan beri birbirimizden bile haberimiz yokmuş...»

«Ah bu yüreklerimiz?... Ancak bir yüreğin, bir yüreğe yetebileceğini sanmak... Oysa her biri, binlercesine yeter de artar bile. Ama önemli olan, yüreklerimizi, alt kata, üst kata açmak... Sokaklar, mahaller sonunda... Göreceksin uluslar ötesinde bir ulusta ölen, öldüren birisinin açısını duymak, ya da sevincini birlikte paylaşmak bile mümkün olacaktır ergeç. Yeter ki, gizli düşmanı, evde aramaktan vazgeçelim. Önceleri, hattâ birkaç saat öncesine kadar, nasıl konuşuyorduk. Desene, birbirimizi kandıracağımızı umarak başlamışız evliliğe. Acıyorum durumumuza doğrusu. Birbirimizi kandırmaktan, bizi kandıran gizli gücü ıskalamışız hep.»

«Hiç olmazsa, bundan sonra kandırmayalım. Yatağa girsek. Üşüyorum.»

Adam kalkmadı hemen.

«Dur,» dedi. «Birazcık dur. Hem...» Sustu. Gözleri donuklaştı. Bedeni, bir ölüyü andırıyordu. Başını, güçlkle karısına çevirdi sonunda. «Biz,» dedi. «Hep böyle kaskatı mı yaşıyacağız? Bedenimiz, cambazhane çadırı. Sinirler, adaleler gerilmiş halat gibi. Böyle uyumak üstelik. Düşler bile kâbuslu. Çocukluğumuzda dinlediğimiz masallara ne oldu şimdi? Hani beyaz bir at vardı. Prens, prensesi kaçırdı. At, düşlerde ikiye bölünür oldu. Yarısı senin omuzuna, yarısı da benim omuzuma çökmüş. At, bizi taşımayacak mıydı? Böylesi düşlerden uyanmak sonunda. Bir günlük kurşun külçenin daha yayılması bedenimize. Hayat kat kat oluyor böylece. Hama-lın, sırtındaki yükün altında durup soluklanması gibi, zaman zaman düşünürüm: Hepimiz ana, baba kuzusuyduk o yıllar. Çatılarımız ayrı olsa bile, eş düşünürdük mutlulukları çoğu kez. Ama sonraları? Dağıldık çil yavrusu gibi. Neydi bizi böylesine, tavuk gibi kişeleyen? Ya da önünde üfüren? Kimimiz yufka çıktı; ezildi. Kimimiz; zenginledi. Ama tek tek konuştuğumda, mutlu olanına raslamadım hiç. Onlar da kaskatıydı. Çığ altında kalmış gibi. Gevşemeyecek miyiz biz?»

Kadın, çözüldü kocasından. Ayağa kalktı. İki kolunu birden uzattı.

«Gel,» dedi. «Papazım gel. Sana günah çıkaracağım gene. Çözül birazcık.»

«Bakalım,» dedi adam, güçlkle ayağa kalkarken. «Günah çıkarmak için, yaşadığın kadar ömrün var mı geride?»

«Ömrün önemi ne?» diye gülümsedi kadın. «Dürüst olarak yaşayacaktık ya!..»

«Peki,» dedi adam, karısını kolundan tutup pencereye doğru götürürken. «Dışarıya bakalım önce. Birkaç saatten beri dürüst olabildiğimize göre, doğadan utanmamalıyız.»

Perdeyi araladı adam. Karısı göğsündeydi. Karı tembeldi şimdi. Ama, gene de, dışarıda görülebilen biricik canlıydı o.

«Yarın,» dedi adam. «Araç bulmak güç olur gene.»

«Şaşarım aklına,» dedi kadın, şaka etmeye hevesli. «Dürüst olalıdan beri, bugündür. Saat çoktan yarigeceyi geçti.»

«Haklısın... Günleri karıştırdım. Göze aldığımız da kolay değil hani. Üçüncü, hattâ dördüncü vitese giden bir arabayı, ansızın geri vitese takmak gibi. Hem de şanzumanı dağıtmadan.»

«Bazan dişliler gıcırıyor.»

«Olur o kadarıcık. Üstelik düşünce motorumuz yokuş aşağı değil ki. Rampa çıkıyor durmadan. Yüğü de cabası... İki kişilik, hattâ çocuklarımızı da sayarsak, dört kişilik yaşantı yüklü.»

«Ya bizim durumumuzdakiler?»

«Toplum mu demek istiyorsun?»

«Evet.»

Adam, karısını saran kollarından birisini öne doğru uzattı.

«Baksana,» dedi gülümseyerek. «Toplum, karlar altında uyuyor.»

«Uyumayanlar da vardır. Örneğin hastalar?»

«Başkaları da.»

«Anladım,» dedi kadın, bilmişcesine. «İlk gecelerini yaşayan evliler...»

«Ve gizli ilişkiler. Gecedен yararlanıp...»

«Sen,» dedi kadın. Dilinin ucuna kadar sokulmuş sözcükleri, dudaklarının arasına kıştırarak sustu.

«Ben?» diye sordu adam. «Ne olmuş?»

«Yatağımıza girelim. Bak ne soracağım. Aylardan, hattâ yıllardan beri aklımı kurcalayan bir soru bu.»

«Olur,» dedi adam, karısıyla birlikte yatağa doğru yürürken. «Öğrenmedik hiç bir şey kalmasın, aramızda. Sor, yanıtlayayım.»

Gece lambasının ışığı kırmızı olmasaydı, yüzünün sarılığы seçilebilecekti kadının. Yüreğі de tezlendi. «Sormalıyım,» dedi kendi özüne, yatağa girerken. «Sormalıyım. Kuşkulardır hayatı acılayan. Ama, sonuç bir yıkılışı açığa vuracaksa, öğrenmenin yararı ne? Korkmak... Gizli gerçekler... Kedinin pisliğini örtmesi gibi... Yardım et Tanrım. Kedi olmayacağım bu gece.»

«Bekliyorum,» dedi adam. «Sarıl bana, güçlen. Dürüst olan bir insana, sarılmak fırsatından yararlan yeterince. Soluğun neden kabarıyor öyle?»

«Korkuyorum,» dedi kadın, kocasına sokulurken. «Sen de?»

«Anladım,» diye yutkundu adam. «Ya sen?»

«Hayır,» dedi kadın, kendisinden emin bir sesle. «Ben asla!»

«Peki, hayır dersem inanır mısınız?»

«Evet... Evet... Yani!...» diye toparlayamadı kadın sözcükleri. «Olabilir de... Hem...»

«Böyle bir şey olmuşsa, kıskanır mıydın?»

«En doğal hakkımdır bu benim.»

«Şimdiye dek konuşulanlardan sonra, birbiri-

mizi sevip sevmediğimiz kuşkusunu doğmadı mı yüreğinde?»

«Yoksa?» diye yutkundu kadın. «Hiç sevmediğini mi söylemek istiyorsun?»

«Yoo,» dedi adam. «Sevdim.»

«O halde?»

«Sürekli sevemedim ama. Mors alfabesi gibi; nokta, çizgi, çizgi-çizgi... Öylesine gerçekler yaşıyordu ki aramızda, sevmek, utanılacak bir şey oldu sonunda. Sevilmediğimi de anlıyordum hem.»

«Bencil olma... Kırıldığım olmuştur sana. Genellikle son yıllarda. Ama sevmediğimi söyleyemem.»

«Hiç olmazsa, bu gece kandırmayalım birbirimizi. Böylesi, sevgi olamaz hiçbir zaman.»

«Örneğin?» diye sordu kadın, kıldan ince bir sesle.

«Toplantılara gidiyordum akşamları. Karşı çıktın hep. Gezdirmeliymişim seni. Sonunda yalan söylemeye başladım sana. Fazla iş var dedim. Geceleri de çalışmalıyım. Para... Yüzün gülmeye başlıyordu o zaman. Sarılıp aferin diyordun. Desene çok paramız olacak diyordun.»

«Emin bir yerde bulunmana seviniyordum. Salt para değildi. Kıskanıyordum seni; başka yerlere gittiğinde.»

«Keşke,» diye gülümsedi adam. «Güçsüz bir erkek olsaydım... Kadınlarla yatamıyacak güçsüz bir erkek. Hattâ alt başımı kesip fırlatsaydım, özgür olabilecek miydin o zaman? Hıı? Kıskanmazdın değil mi?. Hem de hiç? Belki de mutlu olurdun, şimdiki kadar çok...»

«Bir şeyler sallanıyor, kayıyor,» dedi kadın.

«Yapma böyle. Her şeyi anlatmak güzel ama, olanı bile yıkmak...»

«Hakçası, özgürlüğümün alt başıma bağlı olduğunu söyle. Yaşama umudunun, hep onda asılı kaldığını söyle...»

«İğrenç. Korkunç. Rica ederim sus. Çıplak erkekler görüyorum. Bağrışarak koşan erkekler... Hepsi çırılçıplak. Önlerinden kan akıyor. Sevinçliler. Özgürüz diye bağrışıyorlar. Tanrım... Korkuyorum.»

«Korkma karıcığım. Yürü üstüme üstüme. Deş gizlediğimiz gerçekleri. Bu gizlenen gerçeklerde, yüzyıllardan beri haczedilmiş yaşama hakkın var. Sor bana, her dilediğini. Ama yanıtlarım ürkütmesin seni. Biliyorsun, herbirimiz bu kente köylerden, kasabalardan geldik. Hem saldırgan, hem de korkak olmamız olağan. Rizikoya yanaşmamamız da... Bunlara karşın iki kasabalı olarak, birbirimize çözülelim hiç olmazsa. Göreceksin çözülen karların altında neler var? Gül bahçesinin yanbaşındaki çöplük de karlar altında. Ruhumuz da böyle.»

«Bunca gerçeğin parlattığı ışık, yıldırımından başka bir şey olamaz. Birbirimizi sevmeye hakkımız olmasa bile... Düşman değiliz ya...»

«Savaş alanlarında siperiz biz,» dedi adam, karısını sıkarken. «Kum torbası, moloz, doğal siper, ya da yıllar önce öldürülmüşüz... Cesetlerimiz kurşun dolu... Evlilik... Savaş gibi... Bir kalabalık, bir vazgeçilmezdik. Tek tek istememek, bir araya gelince, yürekten katılıyormuş gibi desteklemek. Ve ölmeden öldürebileceğimizi ummak... Ya da birlikte ölmek. Öldürmüşler bizi karıcığım. Dedim ya yıllar önce öldürmüşler. İç savaşta hem. Ben, üst ba-

şımla, alt başımın birbirleriyle, yıllardan beri sürdükleri savaştan arta kalan moloz yığını olarak geldim sana. Sen de öyle... Yoksa sürdürebilir miydik dokuz yılı birlikte? Et ete?...»

«Anlamıyorum,» dedi kadın, saçlarından bir tutamını çekerken. «Seviyor musun, yoksa iğreniyor musun benden?»

«Benim güzel kasabalım,» dedi adam. «Hâlâ bir şeyler kaçırmak istiyorsun. Sel alıp götürmüş... Az önce tepemizde çakan yıldırımını unutma. Ama sen çöplükte dolaşıyorsun hâlâ. Sevgiyi bulup kaçırmak amacın. Seni sevsem, ne kazandırır bu sana? İşit beni, silkelen. Bugün karımsın ama, hizmetçim de olabilirdin sen. Herkese açık evlerde, sümüklü bir orospu olman da cabası... Ya da beyinin şoförü, senin uşağın olabilirdim ben. Böyle olmamışız ama. Nedenini düşündün mü hiç? Ateşlerin arasından sıyrılmışız, lâğımlardan geçmişiz, tüneller kazmışlar, düzlük yollarımıza. Birisine girip soluk soluğa çıktığımızda, ötekisine itmişler. Sonunda iki tünel arasında çarpmışız birbirimize. Yuvarlanmışız ötelere. Önümüz de biraz düzlük... Her şeyi aydınlık görünce bir an, mutluluktan gözlerimiz kamaşmış. Bir yuvaya yakın olmuşuz böylece. Mutlu olabilir miyiz biz? Hele dürüst?»

Kadın, yavaş yavaş kocasından çözüldü. Bir kaç karış öteye gitti. Ağlamak istiyordu. Gözleri yaşlanmıyordu nedense. Belki de ilk kez ağlamayı, rahatlama için yeterli bulmuyordu. Başka bir şeyler yapmak istedi. Sıçradı ansızın. Oturdu yatağın içinde. Başını çevirdi kocasına. Baktı bir süre.

«Anlaşıldı,» dedi öfkeli bir sesle. «Kuşkularım doğruymuş.»

«Az önceki kuşkuların mı?» dedi adam umursamadan.

«Evet. Evlendikten sonra, başka kadınlarla yattın değil mi?»

«Senin,» dedi adam, bu kez kızmışcasına. «Genç kızken hiçlendiğini unutma. Oysa ben, durmuyorum bu konular üzerinde şimdi. Sana, deminden beri tüm hayatımızın hiçlendiğini, hiçlendirildiğimizi anlatmaya çalıştım.»

«Kadınım ben. Yani... Ne söyleyeceğimi şaşır-dım. Dürüst olmanın tadına varamıyoruz şimdi. Dürüst olamamışlığımızın acısı yaşanıyor. Yattın değil mi, başka kadınlarla?»

«Yatmayı isteyip de yatamamakla, yatmak arasında önemli bir ayırım var mı sence? Düşün hele birazcık.»

«Ne olur, sürükleme beni de ardından. Bulaştığın pislige ortak etme benim gibisini.»

Adam gözlerini yumdu. Parmaklarıyla bastır-dı üzerine. Düşünüyordu şimdi. Küçük ışıkların aydın-lattığı merdivenler. İtiyor birileri. Ya da kendisi iti-yor yakınlarını. Yalvarmış, yalvarmışlar ona. Böyle-si yerlerin adresini bilmek... Kapıyı tıkırdatıyorlar. Açılıyor yavaş yavaş. Suçluluk paylaşılıyor şimdi. Adam oturuyor bir koltuğa. Bakıyor az ötedeki et-leri açık kadınlara. İlk elemelerde, karısına benzeyen-leri ayırıyor. Uzak tutuyor onları bakışlarından. İkinci elemelerde; daha önce yattığı kadınlara benze-yenleri ayırıyor. Geriye, esmeri, kısa boylusu ka-lıyor. Karısı sarı, uzun boylu çünkü. Giriyorlar

bir odaya. Sarılmak bir başkasına... Yeni bir şeye. Sarılmaya, gençliğinde doyamamış olmak... Soğuk olması bir yerlerinin. Isınmaması hiçbir zaman. Sıcak bir yapışma. Yabancı olmak. Olmaya en güzel başlangıç... Tadında olamamaya en kötü sonuç... Konuşuyorlar. Yaşları kocaman. Evcilik oynar gibi konuşmak huyları. Kocacığım diyor kötülenmiş kadın. Kolayına koca olmak... Karım, eşim, zevcem demiyor adam. Sevgilim diyor. Sevgili yaratmak, üç-beş dakikalık bir süre içinde. Sevgilisi olmuş gibi sevinmek. Etler yapışıyor birbirine. Ruhlarını arıyorlar kirletilmiş çarşaplarda. Kopmuş, koparılmış ruhları... Apandisit gibi alınmış bedenlerinden yıllar önce. Ya da silinmiş, yazı tahtasındaki tebeşir tozu gibi. Arıyorlar gene de. Olmak gibi bir şey oluyor sonunda. Patlayan bir tekerlek gibi sönüyorlar yavaş yavaş. Yeniden, dağbaşında, kızgın güneşin altında, karlı, fırtınalı yolda, yürümeyen bir araba gibi külçeleşiyorlar. Taze ten kokan, taze yıllarının yerine, yıllardan beri yontulmuş, kanatılmış, terketilmiş bir et yığını gibi kadın. Ve adam ormanın yukarlarından aşağıya doğru yuvarlanan bir kütük sanki. Duruyor sonunda. Hâlâ, koca kütüğün çevresinde yer yer yeşeren uçlar var. Yuvarlanırken kopmuş, ama bitmemiş yeşeriklik. Susuz olmak... Damla damla içmek sonunda. Hiç içememekten daha çok susamak...

«Nasıl yaptın bunu, benim gibi bir kadına?»

«Neyi?» diye sıçradı adam. «Ha... Evet,» dedi ardından. «Yapılıyor işte. Kızdın mı? Anlamak ister misin beni? Acımak için hiç olmazsa...»

«Biz alçağız,» diye öfkeleni kadın. «Dürüst ol-

manın da kolayını bulduk. Acımak ve acındırmaya sığınmak sonunda.»

«Çocukluğumuza, gençliğimize birlikte acımıştık ama. Ortak yanlarımız olduğu için, hiç de öfkelenmemiştin.»

«Benim yerimde olsan? Seni aldatsaydım?»

«Anlaşılan aldatmadığın, daha doğrusu aldatmadığın için, aldatılmışlığa kıızıyorsun karıcığım.»

Kadın biraz daha öteye gitti.

«Karıcığım ha!... Uzak dur benden. Yılan gibi soğuk geliyorsun şimdi.»

Adamın, boşlukta kalan kolu, yavaş yavaş indi yere. Bir şey söyleyemedi. Birkaç horoz sözleşmiş gibi aynı anda öttü dışarıda. Horozlar dağıtamıyordu karanlığı. Karların aklığı parlatmasa, zifiri olacaktı, gecenin son ucu bile.

Adam, «Anlatmak,» dedi kendi özüne. «Her şeyi anlatmak gerek. Sanki başkaları yapmış gibi. Benim yapmamın, söz konusu olamayacağı gibi...»

«Bak,» dedi, başını karısına çevirdiğinde. «Ne olur, dinle beni. Anlatacaklarım çok önemli...»

«Önemli olduğundan kuşkum yok,» dedi kadın, hâlâ somurtarak. «Önemli olanlar iğrenç olanlardır şimdi. Bunu da böyle bil.»

«Bilmez miyim?» dedi adam, aralanan kapıdan sokulmak ister gibi. «Gizlenerek, başka bir kadınla yatmak güzel olur mu hiç?»

«Niçin yattın öyleyse? Böyle bir gece yaşayamayacağımızı bilememiş olabilirsin. Ama, kendine karşı? Çıldıracağım doğrusu...»

«Çıldırarak, önce senin kapını çaldığı için bir anlamda talihsiz sayılırsın. Bak, az öncesine kadar

konuştuklarımız, başkaları arasında konuşulmadı henüz. Böylesi daha mı iyi yoksa? Onlara sorarsan, konuştuklarımızın hiç birisine sahip çıkmayacaklar. Çevreni düşün. Yakın arkadaşını. Aranızda geçen konuşmaların, kaçta kaçını anlatmışlardır kocalarına. Evlendikten sonra, başka bir kadına gitmek de böyle işte. Sırayla bu. Karşılıklı bu. Her kadın kocasını, gitmez bilir böyle yerlere. Peki, kimler gidiyor öyleyse? Salt ben mi gittim sanıyorsun? Oysa şu kentte binlerce kadın var herkesin karısı olmuş. Okuduğun resimli, resimsiz dergilerdeki, romanlardaki kadınları düşün hiç olmazsa. Hep aldatılan kadınlar ve erkeklerdir okunan. Acaba diye bir soru gelmedi mi aklına? Evet... Sana, daha kesin bir şey söyleyeyim; çevremizde, tanıdığımız aileler içinde en dürüst bildiğin birisini sor bana?»

«Ne yani?» dedi kadın şaşırmış gibi. «Bu denli emin misin?»

«Bundan daha emin olabileceğim bir şey yok ki yaşantımda.»

Kadın düşünmeye başladı. Tanıdığı bütün aileleri bir bir aklından geçiriyordu. En güvenilirlerini bulmaktı amacı. «Belki,» dedi, karşı komşular için. «Altımızdaki katta oturanlar... Yok. Eniştem.» Sevindi çocuk gibi.

«Buldum,» diye bağırdı. «Halamın kocası. O gider mi hiç?»

Adam gülmeye başladı. Katılıyordu. Başını iki yana sallarken gülmekten gözleri yaşarmıştı.

Ürperdi kadın. Tüyleri, umulmaz bir biçimde dikeldi. Yaşamayı, dört bir yandan kucaklıyan karı-koca ilişkileri her konuşmada biraz daha çözülü-

yor, evliliğe beslediği umutları ufalanıyordu sanki. «Erkekler,» dedi içinden. «Bir erkekle dokuz yıl bir arada olmak ve hiç tanımamak. Ya ben? Ben de bilinmeyen, çözülemeyen bir kadın mıyım yoksa, onca? Suyu atılmış bir taş gibi... Suyla taşın bir arada görünmesi. Ama hiç kaynaşamamaları... Yıpranmak belki sonunda...» Yatağın içine kaydı yavaşça. Yorganı döşedi boğazına kadar. «Ya, karılarının üzerine titreyen erkekler?» diye geçirdi özünde. «Doğru mu acaba? Ben de üstüne titrenen bir kadını çevreme göre. Yanılgılar... Herkes birbirini mi aldatıyor yok yoksa Tanrım!..»

«Uyumak mı istiyorsun?» dedi adam. «Bana, hiç sır vermiyecek misin, evlendikten sonraki yaşantından? Küçük düşürüp kaçma. Dürüst olmamı, utanılacak duruma getirip susma, ne olur.»

«Uyumuyorum,» dedi kadın. «Böylesi konuşulanlardan sonra, uyku bulaşır mı insanın gözüne? Olanı bile silinir. Demek eniştem de öyle mi?»

«Baban da yapmıştır annene karşın. Oğlun da yapacak ileride. Bana kalırsa suçlu, hiç kimse. Çocukluğumuzun yarım kalan boşlukları doldurulmuyor bir türlü. Âdeta çocukluğumuz öç alıyor bizden. Elimiz, bastonlu yaşa gelse bile, arıyacağız onu. Hattâ toplumu, çocuklar yönetiyor diyebiliriz. Hiç büyümeyen, geçmiş haklarından vazgeçmeyen, ama saçları, etleri ihtiyarlamış çocuklar... Çocukluğu arıyan tak tak bastonlar. Oysa biz böyle mi olmalıydık? Her yaşı geride bırakıp, her yaşa yakışan işleri yapamaz mıydık? Hele bu çağda?»

«Pişmanım,» dedi kadın. «Bin kez pişmanım buralara vardığımızı. Sorunu öyle ortaya koyuyorsun

ki, pisliğin için, seni kutlamamı isteyeceksin nerdeyse.»

«Bu akşam anlattıklarımı, senden gizleyebildiğim için, saygılıydın bana karşı ama.»

«Güzel duyguları silip süpürdükten sonra, nasıl yaşayabileceğiz sonunda?»

«Kendi kendimizi avutmanın, yerine koyacak bir şey bulacağız sonunda. Dürüst olmak bizi en güzele, en doğruya götürecek belki de. Görüyorsun ya, bugüne kadar birbirimizden gizlediklerimiz, bize avuntudan başka hiç bir şey vermemiş. Yalancı meme gibi... En şımarık, en ilgisiz bebenin bile yalancı memeye sahip olma hakkı belli bir süreye kadardır. Toplumun da avunma süresi doluyor artık.»

«Evlenmek sana göre değilmiş» dedi kadın. «Yeni yeni anlıyorum bu gerçeği de...»

«Güldürme beni,» dedi adam. «Ben evlilik için en doğal adaydım oysa. Can atan, çırpınan bir aday. Ne çocukluğunu, ne de delikanlılığını yaşayabilmiş bir erkek olarak evlenmekteydi kurtuluşum. Ama yanılığım, evliliğe kadar hakkımı almış toplumun, tüm hakkımı, evlendikten sonra ödeyeceğini sanmış olmam. Üstelik, enkaz yığınına andıran yaşantımın üzerine bir saray konduracağımı umarak. Oysa küçükte neyse, büyükte de aynı oluyor motif. Hadi çık yukarıya... Sokul bana... Hiç olmazsa böylesi bir gecede düşman olmayalım, acıyalım birbirimize. Bedenimizi, ipek şaldan sıyırmaya devam edelim. Yılanın deri değiştirmesi gibi...»

Kadın, yavaşça yukarıya aldı kendisini. Sokulmadı kocasına. Sırtını yastığa dayadı. Dağılmıştı. Ne konuşacağını, nasıl savunacağını, ya da kocasını na-

sıl suçlayacağını kestiremiyordu.

«Biliyor musun?» diye konuşmasını sürdürmek istedi adam. «Evlü bir erkeğin, başkalarıyla yatmasından daha iğrenç olan şeyler var, sana anlatmak istediğim.»

«Saçmalıyorsun,» dedi kadın. «Bundan beteri olabilir mi?» Sustu. Aklına ansızın, o güne kadar hiç düşünmediği, düşünemeyeceği bir şey geldi. «Yoksa,» dedi, korkulu bir sesle. «Erkek erkeğe mi?»

«Şimdi de sen saçmalıyorsun,» dedi adam, acı bir gülümsemeye.

«Anlat öyleyse. Neymiş iğrenç olan. Nasıl konuşuyoruz böyle...»

«Önemli olan düşünmektir, ister anlatılsın, ister anlatılmasın. Anlatacaklarımdan sonra, sen kalkıp yıkanmalısın... Ben de...»

«Evet... Seni dinliyorum. Sahi, yıkanmayı da nereden çıkardın şimdi?»

«Gene de arınamazsın. Çünkü bu, bugünkü karmaşıklığın oluşturduğu bir pisliktir. Hem de çağımızın hiçbir deterjanının temizleyemeyeceği pislik...»

«Korkuyorum,» dedi kadın, kocasına sokulurken. «Sarıl bana. Bir ağabey, bir papaz gibi. Seni ancak o zaman dinleyebilirim.»

«Ya, ağabeyin de benim gibi yapmışsa? Hattâ papaz sandıklarımız?..»

«Anlatma öyleyse. Düşman değiliz ya birbirimize. Çocuklarımızı düşün.»

«Güzel başlamış dostluklar kötü bitebilir,» dedi adam, yumuşak, inandırıcı bir sesle. «Ama düşmanlıkla başlamış pek çok arkadaşlık daha sağlam

olabilmiştir sonunda. Biz, düşmanınız birbirimize. Üçüncü ve gerçek düşman tarafından aynı cezaevine konmuş iki düşman... Sorunu ancak böyle ortaya koyarak anlayabileceğiz gerçeği. Hem bu gerçeğin ötesinde ortaklaşa kuracağımız sevgidir, sahiplenebileceğimiz.»

«Bozup, yeniden onarmak mı yani?»

«Kesinlikle hayır. Yıkıp yeniden kurmak. Üstü, altı fare yuvası dolu bir yapının, görünen yerlerini onarmanın anlamı ne? Hem bu geceden sonra...»

«Haydi öyleyse, uzat baltadan dilini.»

«Başlıyorum,» dedi adam, gülümseyerek. «Ama bedenini germe. Bir düş görüyormuşsun, bir masal dinliyormuşsun gibi dinle anlatacaklarımı. Dudakların... Etli, kırmızı, küçük dudakların... Önce onlardan başlayacağım yıkmağa. Yıllardan beri, öpmenin bütün inceliklerini öğrendiğimden beri, seni öpmüyorum çoğu kez. Bak...»

«Ya kimi öpüyorsun?» diye sordu kadın şaşır-mış. «Beni öpen sensin salt.»

«Seni öpen benim,» dedi adam. Kısa bir süre sustu. «Anlaşmamızı unutma,» dedi sonunda. «Düş görüyordun, masal dinliyordun. Böyle dinleyecektin ya. Öpülen sensin. Bu doğru kuşkusuz. Ama ben, kimi, kimleri öpüyorum? Filmlerde, dergilerde, sokaklarda görüp, beğendiğim öteki kadınları öpüyordum. Sen bir elektrik donanımısın salt. Dışarda dolan akümdür, donanımdan tad geçiren. En çok sevdiğim dudaklar... Öperim ben seninle birlik. Gözlerimiz kapalıdır çünkü. Hele memelerin... Tanımıyorum ben onları yıllardan beri. Şimdi anlatamam doğru dürüst. Ya da iri derim, taş gibi derim. Sütyensiz

bile dipdiridir derim. Oysa, avuçlarıma sorsalar, tıpa tıp tıp senin memelerini anlatırlardı kuşkusuz. Avuçlarım: senin dışındaki gözlerimin nakışladığı görüntülerdir, işlediğim masum günahların tanığı. Sevinmek gerekir, avuçlarımdan dili olmadığına ve akıldan geçenleri resimleyen bir görüntünün henüz bulunmadığına.»

«Ne olur,» diye bağırdı kadın ansızın. «Benimle yatman böyleyse, aşağılara inme. Temiz bir yerlerim kalsın bedenimde, bana.»

«Masalım bitmedi,» dedi adam. «Bacaklarını da anlatmalıyım. Ne senin, ne de benim olmayan bacaklarını. Yıllardan beri biraz kısalttığım, biraz da tombullaştırdığım bacaklardır benimle yatan. Okşarım onları da, sendeymiş gibi.»

«Ya ben?» dedi kadın, yeniden bağırarak. «Ben de başka erkeklerin koynunda mıyım yoksa?»

«Eğer sokağa çıkıyorsan, eğer güzel yerlerin, erkeklerin karılarında eksik buldukları yerleri kapatıyorsa, tamamlıyorsa...»

«Ben de,» dedi kadın, pişman olmuş gibi. «Utanıyordum aklıma gelip geçen düşüncelerden.»

«Anlat... Yoksa, sen de, benim gibi mi yapıyorsun?»

«Hah... Beni kendine benzetme sakın.»

«Kanatlanıp göğe mi çıkacaksın yoksa? Melek gibi...»

«Alay etme... Senin böylesine iğrenç olmana karşılık, benim de oyunum vardır elbet. Ama dedim ya, temiz bir aldatmacadır bu... Kızlarda el-ele dolaşacağım, bana, senin ilk yıllardan davrandığın gibi davranacak birisini istemişimdir, zaman zaman.»

«Gerçekten, çocuk yanları olan, kocaman bir kadınsın sen. Her erkek, yabancı olan bir kadın adına kibar olmayı göze alabilir. Ben, sana göre kabaysam, öteki bütün kadınlara karşı kibar olabileceğim demektir. Hem, kibar olmakla ekonomik sorunlarımız çözümlenmez. Ekonomik nedenlerdir evliliği kabaılaştırıran...»

«Kör değilim ben... Görmüyor muyum çevremi?»

«Göstermelik... Düpedüz göstermelik... Hem sen, paranın bulaşmadığı gençlik yıllarını unut artık. Bir düş de, bir uyurgezerlik de. Gücün yetiyorsa, yaşadığın şu yıllara gel. Uzaktan, yakından tanıdığımız insanları geçir gözlerinin önünden. Ben nicelerini bilirim, değil bir ömür, bir gün yaşanmaz birlikte. Kuşkusuz sen de, böylesi pek çok kadın tanırırsın. Korkma, tanıyıp beğendiklerini değil, iğrendiklerini düşün bir bir. Ama bu iğrenç bulduklarımız da evlidir. Bir iyi, bir kötüye mi uyuyor? İki de kötü mü yoksa? Ya da iyi olanlar, evliliği sürdürmek zorunda kalıp acı mı çekiyorlar bir ömür boyu?»

«Küçük küçük umutlarla da mutlu olunabilir. Bunu anlamıyorsun işte. Kazmayı hep derinlere indiriyorsun. Oysa, sağa-sola serpilmiş toprakları bir araya getirip beyaz, kırmızı güller de yetiştirilebilir. Yeter ki insanın sevmeye gönlü olsun.»

Adam, karısına döndü. Birkaç solukluk bir süre baktı ona. Yüreğinde acımaya, sevmeye benzer duygular birbirine karıştı.

«Kesinlikle bilemiyorum,» dedi. «Şu kadınlar nasıl bir yaratık. Erkeklere hiç benzemiyorlar nasılsa. Ekmekle, gülü karıştırıyorsun hâlâ. Dedim ya sana... Hem de kaç kez, evlilik silindir gibi bir şey.

Eziyor altına düşeni. Ya da, aspiratör gibi. Yaklaşanı çekiyor çelik pervaneleriyle. Doğaldır ama böyle olması. Çünkü, senin bir elin benim cebimde. Benim de elimin birisi senin beline dolanmış. Yaklaşılır mı, böylesi pis duygularla evliliğe? Boşta duran ellerimizde, güller bile olsa ne çıkar? Akşamları, ckmek yerine gül getirmek eve... Hangi kadın ister bunu? Küçük küçük şeylerle mutlu olabilmek diyorsun bir de... Bunca gerçeği görmeden, anlamadan hem. Yüzlerce yıl geride, ya da yüzlerce yıl sonraya kaldı bu umutlar.»

Çocuklarının birisi ağladı bu sıra. Kadın çıktı yataktan, yan odaya gitti. Kızıydı ağlayan. Dört yaşlarında, sarı saçlı, tombul yanaklı bir kız çocuğu... Kadın su getirdi ona. Uyuttu yeniden. Ama hemen dönmedi, dönemedi, kocasının yanına. Çocuklarının odasında dolaştı oradan oraya. Perdeyi aralayıp dışarıya baktı. Öteki çocuğunun yanına gitti. Aşağıya kayan yorganını çekip düzeltti. Bir boşluk vardı kadının gönlünde. Saatlerden beri, sanki başka bir yerlerde, başka bir dünyada yaşanmış gibi geldi ona. Oysa çocukları birkaç saat sonra başlayacak yeni bir günü anımsatmıştı kadına. Gerçek bir yeni günü. Ya da onuncu yıllarına başladıkları bu gece konuşulanlar gerçekti... Birkaç saat sonra yaşanacak yeni bir gün düş olacaktı... Her şeyin bozulduğu, yıkıldığı, buğulandığı yeni bir gün... Kadın yeniden perdeyi araladı. Kar dinmişti. Gece hâlâ uykudaydı. Sessiz, yorgun bir uyku. Karşıdaki evlere baktı. Komşularına. Kocasının az önce anlattıkları geldi aklına. Silkelenir gibi oldu. Bir soru açmanın gereğini duydu ansızın. Sabırsız adımlarla yatak oda-

larına doğru yürüdü. Adam iki kolunu büküp başının altına almıştı. Yorgun bakışları karşı duvara çevrikti.

«Sana bir soru,» dedi kadın, sandalyeye otururken. «Öpmek, sevmek, dedin de aklıma geldi. Gücün yetse, bir harem kurar mıydın?»

«Yanıma gel,» dedi adam. «Yorgunluğumuzu, uzanarak gidermeye çalışalım hiç olmazsa.»

«Yooo... Böylesi daha iyi.»

«Harem,» dedi adam, sesini çoğaltarak. «Harem... Yanıtımı kimbilir ne denli merak ediyorsundur. Öyle değil mi?»

«Evet. Âdeta iki yerine dört, sekiz kulağımın olmasını diliyerek...»

«İstemem. Kesinlikle istemem. Böylesine ilkel, böylesine çağların gerisinde ufalanmış dileğim olabilir mi? Uygar mıyım ben. Uygar olan, harem istemek şöyle dursun, düşünmemiş bile... Öyle diyorlarmış. Diyenlerden duymuşlar.»

«Mişi, muşu bırak,» dedi kadın, kaşlarını gerekerek. «Uygar değil misin sen? Hiç olmazsa, gerçek düşündüğünü söyleyebilecek kadar? Unutma, dürüst olma özelliğini yitiriyorsun böyle konuşmakla.»

«Uygarlık neymiş şekerim? Yanıtlayabilir misin bana?»

«Uygar olmak,» dedi kadın, kekeledi. Durup düşündü bir süre. «Uygar olmak, yani,» dedi sonunda. «Medenî olmak işte.»

«Ben de o kadar medenî uygarım,» dedi adam, kıs kıs gülererek.

«Hafife almayı ne çok seversin ya. Uygar olmak, örneğin...»

«Düşünmekle olmaz,» dedi adam yataktan fırlarken. «Işığı açayım... Bakalım ciltli kitap ne yazıyor.»

Adam kitaplıktan aradığını buldu. Çevirmeye başladı sayfalarını.

«U, u, uy... Uydurmasyon, uyduruk, uygur, uygarlık. Buldum işte. Okuyorum: İnsanların toplu olarak daha iyi bir halde yaşamaları ve tabiata hükmedebilmeleri için gösterdikleri gayretlerden çıkan sonuçların topu - ki bilim ve kültür halinde belirir, medeniyet.» Kitabı kapattı. «İşler karışıyor» dedi ışığı söndürüp yatağa girerken. «Bir yerde okumuştum, kültürün yüzden fazla tanımlaması vardı. Bunlardan birisi; kültür, halk'mış.»

«Konuyu köpürtme.» dedi kadın. «Haremden uygarlığa, uygarlıktan kültüre atladın.»

«Peki,» dedi adam. «Uygar olup olmadığımı sen söyle bakalım.»

«Uçak,» dedi kadın, uçan bir kuşu yakalamış gibi sevinerek. «Uçağa binmek, bu ülkeden, başka bir ülkeye uçmak, uygarlığın sonucudur işte.»

«Uçak mı? Henüz demirden bir hayvan o. Havalandırıldığından beri, taşıdığı insan sayısından çok, insanlığın başına bomba yağdıran hava cellâdı. Belki de kendisini icad edenin mezarını bile, yerden havaya uçurmuştur. Uçağı yapanlarla, uçağı hiç görmeyenler uçuncaya kadar, uçak insanlığın ortak malı sayılır mı? Ha?... Ne diyordun?»

«Ha-rem,» dedi kadın sabrı tükenmiş. «Ha-rem is-ti-yor mu-sun?»

«Koşuşmalar... Dikkat et. Gene masal gibi olsun. Ya da düş gibi... Yollar boş... Koşuşmalar... Her

evden, bir-kaç kişi çıkıyor. İleriye... Kalabalığın en çok olduğu yere. Bir araya gelmek... Çoğunluğun gücünden, güçlenmek... Bağışmalar... Defol... İstemiyoruz... Ya da istiyoruz... Alanlar doluyor şimdi. Dilsizler bile dilleniyor. Uğultular... Bir lider yok şimdi görünürde. Herkes bir lider olmuş çünkü. Ateş açılıyor. Yerden ve havadan... Duruyorlar... Ölen ölüyor. Diriler dağılıyor yavaş yavaş. Alan boşalacak az sonra. Sokaklar da... Yakalıyorlar bazılarını. Bir olunca bağırانlar, bir şeyler isteyen, ya da istemeyenler susuyor şimdi. Hıh diyor küimleri de. Oradan geçiyordum. Geçiyordum işte. Harem konusu da böyle sevgilim. Bana tanıdığım, bildiğim kuşağım adına mı soruyorsun, yoksa salt bana mı? Ciğerlerimizin kaç para ettiğini çok iyi bilirim ben. Onların ve benim. İki, en fazla üç olunca yüreklerimiz masaya konur, sigara paketleri gibi. Hele içki masalarında... Kadınlar üzerine uyuz köpekler gibi kaşınıp dururuz. Ama üçü beşi aşırıp çoğalınca, bu kez yüreklerimiz az önceki masada unutulmuş gibi, evet dediğimize, hayır deriz, asla deriz. Üstelik çoğunluğa katılmayanları aşağılayarak. İşte bundan ötürü sorunu yanıtlamıyorum senin. Tek miyim, yoksa, pek çok çift miyiz? Hep ikili konuşmayı öğretiler çünkü bu günedek. Sayıya göre konuşmak...»

Adam sustuğunda sağına, soluna bakındı. Güldü. «Kimseler yok ya?» dedi.

«Ben varım,» dedi kadın. «Unuttun mu yoksa?»

«Bizim dışımızda iki, iki'dir. Evliliğimizi amaçlayanlar, ikiye bire düşürmek için, bizi bir araya getirmişler. Ah, iki olabilseydik. Gizli düşman bu denli güçlü olabilir miydi sanıyorsun? Harem... Dürüst

olmayı sürdürüyorum hâlâ. Doğaldır zaman zaman haremim özlemimi duymam. İstiyorum sözün kısası.»

«Sen obur bir et yığınısın. Hastasın belki de.»

«Hastalığının teşhisini koydun şekerim, dedi adam kinayeli. «Hani ilâçları?...»

«Sorunu hafife alma,» dedi kadın, kızmışcasına.

«Yıllardan beri üzerinde durduğum bir konudur, neden hafife alacak mışım? Unuttuğun bir şey var ama, hastalığım için bir harem reçetesi yazmaya kalksan, ilâçları bulunmaz. Patentlidir çünkü, Her hastalığa aspirin yazan doktor da olma sakın. Çünkü herkese açık evlere gitmiyorum artık...»

«Ya, çok kadın istemen?»

«Dürüst olmaya devam ediyorsak, evet...»

«Söylediklerin dürüstçe bile olsa, hangi kadının hoşgörebileceği şey bu? Bir de yanıma gel diyorsun sıkılmadan.»

«Sen gelmiyorsan yanıma,» dedi adam, yataktan çıkarken. «Ben gelirim. Gerçekleri öğrenirken üzülmen olağan. Yalnız bırakmamalıyım seni. Yakın olmalıyım. Sarılmak, teselli etmek için hiç olmazsa. Dedim ya dost olmak istiyorum seninle. Düşman değil. Bugüne kadar düşmanı evde arayıp durduk zaten. Oysa dışarıda aramak gerekiyor onu.»

Adam salona gitti. Gaz sobasını biraz daha güçlendirdi. Sonra gelip karısının dizlerinin dibine oturdu.

«Kovma beni,» dedi. «Dinlemelisin. Hiç bir şey saklamadan, koynuna girecek bir adama sahip olmak istemez misin? Öteki kadınlardan ayrıcalığın olsun. Çok iyi tanıyacağın, acılarına ortak olabileceğin bir insana, yardımcı olabilirsin sonunda... Hiç ol-

mazsa, evlenirken attığımız imzayı, dokuz yıl sonra anımsayalım... İyi ve kötü günlerimizde birbirimize yardım edecektik ya!»

«Sıkılmadan, beni yardıma çağırıyorsun demek. Uçurumun kenarına, kendi kandırmalarıyla gelmişsin. Elimi uzatsam, beni de çekeceksin aşağılara...»

«Senin kendini kandırman da bir başka. Hepimiz çoktan yuvarlanmışız uçurumdan. İniltiler, böğürtüler, haykırışlar içindeyiz dar ve uzun bir vadi de. Vadi leş kokuyor. Koku alan burunlar için kuşkusuz... Sen, kendini hâlâ tepede sanıp ötüyorsun. Bana göre, değil tepede, kuyunun tâ dibinden geliyor sesin. Benden de aşağılardasın. Yüreğinde birazcık öç almak ve direnmek cesareti varsa, aç su pencereyi, bağır dışarıya doğru. Her çatının altında bir aile yatıyor. Onlara doğru bağır. Biz, de, sizlerden öne geçtik, ne mal olduğumuzu anladık bu gece. Sizler de uyanın. Konuşun birbirinizle. Söze, karı-koca gibi başlamayın ama. İki insan gibi başlayın. Açığa çıkacak pislikleriniz, belki de bizimkilerden fazladır. Gizlediklerinizi mezara mı götüreceksiniz yoksa? Hııı... Konuşabilir misin böyle?»

«Sen konuşuyorsun ya! Dilini mezarlıklara bile uzattın.»

«Peki, anlatılmadan geçen yıllar. Bizim dokuz yılımız? Bu mu doğru, güzel olan? Anlatamamak zorunluluğu değil midir iğrenç olan?»

«Hııh,» dedi kadın, acı bir gülümsemeyle. «Pek çok kadın istediğini söyleyememek midir iğrenç olan?»

«Unutuyorsun hangi şartlar içinde yetiştiğimizi. Bu çapraşık durum hâlâ toplumumuzu dağıtıp yoz-

laştırmakta. Çok kadın istemek... Harem kurarcasına hem de... İstiyorum işte. Açık yüreklilikle söylüyorum sana. Ama, dinle beni sonuna kadar.»

«Baykuşsun,» dedi kadın, bağırarak. «Yoo... Leş kargası. Yazıklar olsun sana. Hâlâ gönlümün bir ucunda, saklıyordum sevgini... Ahh... Budala ben...»

«Dinlemiyorsun beni ama. Sözümü bağlamadım henüz. Kadınları et ve kemik olarak düşünmüyorum salt. Böyle olmamanız gerekir zaten. Çırpınışım bundan, anla birazcık. Bıktım artık, et gibi görmekten. İstiyorum ki, başka olasın. Harem deyince, aklına tombul tombul kadınlar gelmesin. Dileğim böylesi değil hiç bir zaman. Yıllar önceki eksikliğimin aldatılmışlığımın kinini ve açlığını duymak istemiyorum artık. Razıyım, etini lokma lokma sunan kadın yerine, düşünen kadının tutsağı olmağa. Köylerden, kasabalardan kalkıp büyük kentlere gelmişiz. Bizimle birlikte, dağlardaki taşlar da söküldü yerinden. Uygarlık diyeceğimiz makinalar yaptı hem bu işi. Taşlar kent oldu şimdi. Büyük büyük yapılar. Dağlar kavuştu birbirine, bir duvar içinde, ya da yan-yana iki duvar oldular. Oysa bizler böyle miyiz ya? Sanki dağlarla yer değiştirdik. Uzağınız böylesi birbirimize. Suçumuz ayrı cins olmamız salt. Korkmak, çekinmek, utanmak, hattâ düşman olmak birbirimize. Konuşmadan, neyi, nasıl öğrenecek iki ayrı cins birbirinden? Oysa, çocuklar, annelerinin eteklerine yapışmış, gelecek günlerin umu-duyla.»

«Hııı,» dedi kadın gülümseyerek. «Nerde o günler... Konuşmak, yan-yana yürümek, yakından bakmak bir insanın yüzüne. Benim de dileğim böylesi

bir yaşantı zaten. Ama, yatmayı düşünmeden. Öyle miyiz ya?»

«Böylesi bir dünya?»

«.....»

«Olur... Dileğini yapmana izin veriyorum, buyur...»

Kadın şaşırıldı. «Olmaz,» dedi kendi kendine. «Çevre... Kiminle hem?...» Sonra başını çevirdi. Kocasına baktı, bakmadı.

«Doğru mu söylüyorsun?»

«Evet. Göze alabilirsen böylesi bir uğraşı, bir diyeceğim yok sana.»

«Gene mi uğraş? Hayatımız hep uğraşla mı geçecek?»

«Evet. Hazıra konmak yok bu işte. Hep birlikte aklanıp, mutlu olmayı aramalıyız. Bütünle... Toplumdan soyutlayamayız kendimizi. İlk benim karşıma çıkmalısın. Tutup yakamdan silkelemelisin beni. Cebimdeki paraları suratıma çarpmalısın. Nasıl kazandığımı sormalısın. Sonunda yalan ve dolanla kazanılmış bu paraların adına gerçek suçluyu yakalamak için, itmелisin beni. Namussuz demelisin bana... Demek böyle, böyleymiş... Şimdiye kadar bu kirli paraları getirmişsin, temiz duygularla kurulmuş yuvamıza. Defol... Hıı... Güldürme beni.»

«Gül,» dedi kadın. «Mutluluğu, yanıp sönen, hem de uzaklarda yanıp sönen bir deniz fenerine benzettikten sonra... Ama bana ağlamak düşer şimdi. Aileyi insan gübresi yaptın çünkü. Temizlenip arınmak gibi bir umudu da, denizlerin orta yerinde muştuluyorsun.»

«Salt aile mi gübreleşiyor sanıyorsun?» dedi adam. «Dünyamız kokuşuyor. Savaşları unutma. Belki de şu anda bir uçak havalandı. Kayıyor... Yaklaşıyor... Bir el uzandı... Uzanacak. Çoluk, çocuğuyla uyuyan bir ulusun üzerinde. Bombalar.»

«Sus,» dedi kadın. «Benim de aklıma acı bir olay geldi. Ölüler dedin de...»

«Anlat öyleyse. Önce sen anlat.»

«Babam,» dedi. Sustu. Yutkundu.

«Rahmetli,» diye karısının eksik sözünü tamamlamak istedi adam. «Kaç yıl oldu?»

«Üç yıl,» diye yanıtladı kadın. «Ama, biz de yıllar önce ölmüşüz meğer. Cenazesine giderken... Babam benim... Yol boyu trende, vapurda, arabada, ellerim avuçlarının arasındaydı. Ne mutlu olabilirdim oysa o gün. Böyle sıcacık sokulmandan, ilk yıllarımızdaki gibi, bir gönül olmamızdan... Şimdi daha iyi anlıyorum, o zaman babam ölmemiş salt, yıllar önce önledik biz. Cenazeden birkaç gün sonra, yeniden unuttun beni. Babamla birlikte biz de gömülmüştük. İki cenaze üst-üste. İşte ilk kez anlatıyorum bunları sana. Sırası geldi de. Ellerimi, yürekten gelen bir yakınlaşmayla, yeniden avuçlarına alman için, annemin ölmesini bekliyeceğim şimdi de...»

«Senin aradığın güvenmek değil, sığınmak... Hem insanların tümü güvenilir olmadıktan sonra, denizin dibinde inci aramak gibi bir şey seninkisi. Üstelik dalıp aramak bile değil. Kaya diplerinde, duba kenarlarında aramak... Sonunda buldum diye, içi boş avucunu sıkıp bağırarak. Çevreyi tedirgin etmek. Yok şekerim, mutluluk ne denizin dibindeki istiridyenin karnında, ne de plâstik incileri kolye yapıp

gerdanlarda taşımakta.»

«Mutluyduk ama. İncisiz bir mutluluktan o...»

«Daha önceleri... Altın yumurtlayan tavuk sandık birbirimizi. Evlenince neler yumurtladığımızı gördük çok geçmeden. Acıdır. İnsanlık, biz bir araya gelince, iki olunca, daha da küçülüyor nedense.»

«Herkesin bir haremisi olsa, yerin dibine geçmesi gerekir insanlığın o halde.»

«Harem,» dedi adam, başını iki yana sallarken. «Eskilerde yatakta olan harem, şimdi kafaların içinde kuruluyor. Eskiye göre daha mı dürüst yani?..»

«Peki, önermek istediğin ne öyleyse?»

«Yatağa yatalım önce.»

«Peki. Kalk.»

Yatağa girdiler. Kadın, kocasına isteksizce sokuldu. Yarı geceden beri, birkaç kez böylesine birbirlerine sokulup, ayrı düşmüşlerdi. Uykusuzluğun ve konuşulanların etkisiyle bir düş görmüş gibiydiler. Her evlilikte zaman zaman yaşanan gecelerden birisini yaşıyorlardı. Bazan uyanmak istedikleri, bazan da uyandıklarını anlayınca, gözlerini yumup kopan düşlerini eklemek isteyenler gibi...

«Çok önemli... Kravat...»

«Geveleyip durma. Anlat, anlatacaksan.»

«Kravatın ucuna bağlanmış üç-beş kadın olduktan sonra.»

«.....»

«Kravat...»

«.....»

«Yanlış anlama beni,» dedi adam canı sıkılmış. «Çağımızda harem kurmayı kim ister? Kadın, alınıp, satılan köle mi olsun, bunca uğraştan sonra...»

Kesinlikle hayır.»

«Öyleyse?...»

«Hııı... Söyleşim şu: Uygarsam eğer, uygar diye öğretilen toplumlardan almışsak evlenme yasamızı, her batılı gibi doğduğum andan itibaren isterim bütün özgürlükleri. Yoksa, salt imza attığım an uygar sayılamam. Bu bir aldatmacalar olsa olsa. Hâlâ ortaçağ törelerinin baskısıyla yetiştirilen bizler, üç beş saniyelik bir süre içinde nasıl uygar olacaktık? Nerede bu yoğurdun bolluğu? Batıda, doğan her çocuk, ileride bağlanacağı evlenme yasasına, kadınlara doya doya yaklaşırken, ben, kadın, bir tek kadın olsun da çamurdan olsun, diye yaklaştım evliliğe... İmza atmaya... Eğer batılıysam, onun yasalarına göre kalıplara dökülmek isteniyorsam, böyle. Bir de...»

Dışarısı horoz sesiyle akıllarına düştü ansızın. Konuşmadan, durdular öylece. Dillerinin dilleneceği sıra ezan sesi duydular, yüksek yapıların arasından. Ezanı sonuna kadar dinlediler. Alacakaranlığın üstüne, halka halka düştü müezzinin sözleri.

«Sabah ezanı,» dedi kadın, bir ara.

«Çocukluğumdaki gibiymiş hâlâ. Haa... Evet... Ne diyecektim? Harem... Batıda doğan her çocuk, haremiyle birlikte doğuyor. Biz batılı mıyız, yoksa?»

«Örnek bir toplum olabiliriz. Ne doğar doğmaz ne de evlendikten sonra.»

«Yaş mı?»

«Ne yani?»

«Hiç... Bu konuyu konuşmak bile gülünç geliyor bana artık. Oysa tüm yaşantımız buna göre düzenlenmiş. Sorun, bu kadarla da bitmiyor üstelik.

Bıraksalar ya, yakamızı. Bir de modalarıyla, filimleriyle, dergileriyle, çıplak kadın, yarı çıplak kadın motifleriyle dolduruyorlar dört yanımızı. Törellerimiz hâlâ tepemizde ama. Bir gaz, bir fren... Alçaklar... Hastayız hepimiz. Hem hastalığı, uygarlık sanan hastalar. İki cami arasında beynamaz. Daha doğrusu, kilise ile cami arasında beynamaz.»

Kadın, gülmeye başladı.

«Sen,» dedi, yarım gülmeye döndüğünde. «Bir kaç saat önce, üç parçaydın, şimdi onu da ikiye böldün.»

«Üç çarpı iki, eder altı. Beğendiğin parçamı al, senin olsun. Eşim değil misin, kayırıyorum seni.»

Sustular ansızın. Güçlü bir yumruk gelip göğüslerine indi, bir topak ayva, boğazlarında düğümlendi sanki. Kıpırdandılar. Durdular. Gene kıpırdandılar. Kadın eline geçirdiği baltayı, kocasına indiriyordu, gözleri açık düş görürken. Adam acı çekiyor, bağırılmamak için kendisini güçlkle tutabiliyordu... Balta önce, ikiye böldü adamı. Baştan aşağıya doğru. Sonra her bir parça üçe bölündü...

Adam kıpırdandı.

«Kıpırdama,» diye inledi kadın. «Düş görüyor gibiyim. Acı çekiyorum, adına.»

«Dürüst olabildiğimiz için, kendimizi içten dışa alabildik bu gece. Birbirimizi tanıyabilmenin zamanıdır. Mümkün olsaydı eğer, beynimi dışarı alırdım şimdi. Seninkini de... Bin parça, binlerce bin parça olurdu onlar. Avuçlarımızın içinde. Kum gibi. Yazık ediyorlar onlara. Dünü düşün bir an. Atlar koşuyordu bir filmde. Anadolu'da bir kız, delikanlının birisine bakmış diye... Daha hızlı koşturdular sonun-

da. Gelip vurdu kızı, babası. Parçaladı. Attı köy meydanının ortasına. Ağlamamak elde mi? Ya iki gün önceki film. Batıda, pezevenklik yapıyordu genç kıza babası ve kardeşleri. Gülüp eğlenmeleri de cabasıydı bu olay üzerine. Biz hangisinden yana olacağız şimdi? Hangisi iyi, hangisi kötü? Ya da iyiye, güzele, doğruya gidecek başka bir yol mu arayacağız?»

«Ne diyecektim? Evet... Beyin dedin de... İnsanın aklına neler gelmiyor. Harem konusu gene. Hani paran peki, harem kurmak için. Diyelim özgür oldun bu konuda. Söz gelişi canım.»

«Hııh,» diye gülümsedi adam. «Batı, seksi so-kağa düşürdü. Kadını parasız yaptı. Buna karşılık... Dur... Başını kaldır birazcık.»

«Evet,» dedi kadın, başını kaldırırken. «Ne var?»

«Şöyle bir bak. Odamızdan salona doğru. Mutfığımızı da düşün ama...»

«Oda ve odalar... Bir şey anlayamadım.»

«Müzik dolabı,» dedi adam ilkin. Sonra, o da başını kaldırıp salona doğru baktı. «Müzik dolabını, televizyonu, çamaşır makinasını, buzdolabını, elektrik süpürgesini salonda düşün bir an için. Hepsini bir arada... Her birinin üzerine, silkelediğimiz yakınlarımızı oturttur. Anneni, annemi, babamı, kardeşlerini, kardeşlerimi...»

«Gene birşey anlamadım. Boynum ağrıdı üstelik. Uykusuzluk başına vurdu herhalde.»

«Az önce altı parçaya ayrıldım ya... Yarım akılla konuşmuşum çok mu? Ne diyecektim. Yakınlarımız, canlarımız, ciğerlerimiz nerede şimdi? Ya... Salona doldurduğumuz eşyalardan her birinin üzerine

tünediler. Kov onları... Kovalım... Almak işte... Alabilmek. Bu icatları eve doldurmak böyle mümkün oluyor işte. Karılarım bunlar benim. Her biri, bir kadının başlık parası. Bir de arabamız olsa... Batıda şimdi, dedelerinin imal ettikleri arabaların içinde doğan torunlar bıkmışlar herşeyden doğrusu. Plakalarını kullanıp ilân veriyorlarmış: St. Pauli Nachrichten'e. Grup seksi için... İster misin, bizim de arabamız olsun? Yıllarca beklemeye sabredemezsek, atlarımız cansız atımıza, gideriz Paris'e, Berlin'e. Hem batılı, bizi de kendilerine benzetmek istiyorsa, elimizde mi karşı koymak?»

«Kukla yaptın bizi. Bu kadarı da fazla.»

«Kuklayız... İstersen, Karagöz-Hacivatın oynatıldığı perdenin arkasına gidelim biraz daha.»

«Ya sen? Kuklalığımı bile bile, beni kabullenen Hacivat...»

«Hacivatım ben. Hacivat...»

Kadın, elinin birisini yüzüne götürdü. Buruştuğunu sandığı yüzünü ovaladı. Yorgun hücrelerini diriltmek istiyordu sanki.

«Almasaydın öyleyse,» dedi sonunda. «Sana yalvaran mı oldu?»

«Peki, sen pişman değil misin yani?»

«Ben de,» dedi kadın, hiç düşünmeden. «Ben de pişmanım.»

«Sen niye evlendin öyleyse?»

«Bilemezdim sonunun böyle olacağını.»

«Ben remil attım sanki,» dedi adam alaylı. «Hem, almasaydın demenin faydası ne? Her zamanki huyun. Başkalarıyla evlenseydik daha mı iyi olacağımızı sanıyorsun. Desen değişik olsa bile elyaf

aynıdır. Evlenmek değil, ayrılmak önemli bence.»

«Sına görelim,» dedi kadın, kızmışcasına. «Bakalım ayrılamiyan kim olacak sonunda.»

«Ben. Ayrılamam asla...»

Kadın, saatlerden beri kocasına birkaç kez sokuldu. Şimdiki sokuluşu ötekilerine hiç benzemiyordu. Sıcak, yürekten bir sokuluştu bu.

«Aferin,» dedi. «Bunu bekliyordum senden.»

«Yanlış anlama,» dedi adam. «Ayrılamayız demek istiyorum ben. Çünkü senin ne denli güçsüz olduğunu salt ben bilirim. Yıllardan beri savunduğun düzenle, senin aranda siper oldum hep. Yanılıp aranızdan çekilsem, ilk tekmeyi savunduğun düzen atacaktır sana. Bu fırsatı vermem ona. Sen de beni bırakmazsın hem. Çünkü namuslu olmaktan başka, hiçbir özelliğin yok senin. Evlenmekle, namusunun bekçiliğini de bana yaptırıyorsun. Tembel kadın...»

Kadın kendiliğinden gevşeyen kollarını, yavaş yavaş çekti kocasından. Sonra geriye aldı tüm bedenini.

«Namussuz bir kadına düşecektin ki,» dedi, ağlamaklı bir sesle. «Oh olurdu o zaman. Ah Tanrım!..»

«Namussuz olmak, tembel olmaktan daha zordur,» dedi adam. «Onlar yüzlerce adamla yatarak hayatlarını kazanırlar, oysa sen, tek kişiyle yatarak...»

«Sen... Terbiyesiz...»

«Sözümü kesme,» dedi adam, aceleyle. «Seni değil, evliliği yutturdular bana. Vitrinde güzel görünen elbise gibi... Biraz giyince ayağımı vuran ayak kabı gibi... Satılmış malını kimse geri almıyor nedense. Ama sen de peşin ödenmiş faturayla fazla bö-

bürlenme lütfen. Unutma, nasırımı debreştiren ayakkabıyla, her gün birkaç kez, mahını satan kunduracının önünden geçsem...»

«Bitiyor... Aramızda her şey yıkılıyor. Çocuklarımın yanına gidiyorum.»

Kadın gidiciydi. Adam kolundan tuttu.

«Konuşulanları genelleştir,» dedi. «Hiç olmazsa bu aşamayı göster kendinde.»

«Konuşma,» dedi kadın. «Tükürüğünü bana yalatmaya kalkışma gene.»

«Tükürüklenen yüzümüzden, birbirimize karşı sorumlu değiliz. Gizli düşman, evde değil çünkü.»

«Hem küçükte motif neyse, büyükte de odur dersin, hem de düşmanı dışarda ararsın,»

«Seni rahatlandırmak, güçlendirmek için böyle konuşuyorum. Dışarıdaki düşman, evimize de girdi diyebiliriz. Hem toplumun çekirdeği bir bütün olmuyor, didişip duruyorsa, öteki kurumlardan bir hayır geleceğini mi sanıyorsun hâlâ?»

«Hiç bir şey sanmıyorum. Mutsuz bir insanım o kadar. Bu gece, daha iyi anladım bunu.»

«Böyle olması kadar olağan ne olabilir? Tümünden yansıdığımızı göre...»

«Hiç de değil,» dedi kadın, yatağın içinde otururken. «Öylesine mutlu insanlar var ki çevremde.»

«Güzel bir gardrop gibi mi? Arkası gene de uydurma bir tahta parçasıyla kapatılmıştır. Görünmez diye... Görünmiyeni, gösterilmiyeni, bilmek gerekir. Çünkü, gardrobu satarken sırtını döndürmezler hiç...»

«Alkışlar,» dedi kadın, kocasını hafife almak istercesine. «Bu yaşta ne zekâ. Mutluluğu gardroba benzetmek...»

«Alkışlarla,» dedi adam da. «Senin mutluluğun başka kavramlarla ölçülebiliyordu demek! İki günün biri, saçını yaptırmış olman... Geçenlerde papaz gibiydi saçların. Oysa bugün püskül püskül! Belki de yarın, kırptırıp oğlana benzeyeceksin. Ama her saç değiştirdiğin gün, mutluluktan, ayaklarının yerden kesildiğini unutma. Somut kavramıyla yarından emin olmaktır mutluluk. İleride saçların mı, tırnakların mı kurtaracak seni? Yoksa dökülecek dişlerin mi? Bugünkü düzen, seni sokağa çekerken, her yanını süsleyip püsleyebilir. Bir de salt benim olan yerlerini sorsunlar. Törelerimdir bu yerleri anlatmama engel olan. Öyle sansınlar. Sana anlatıyorum işte. Bunu başabilirsem, herkese anlatabileceğim demektir. Meme başların... Kimseler görmeyecek diye özenmediğin, kıllı meme başların... Dışarıya çıkarken, korseyle çeki - düzen verdiğin, sarkmış karnın, kalçaların. En pahalı, tertemiz hat-tâ bembeyaz giysilerin... Ama evde dolaşırken kirli ve yer yer sarkmış kombinezonun... Bacaklarından aşağılara doğru dökülen kaçık çoraplar ya da ağdalanmadan önceki kılların... Kılların... Görüyorsun ya, tartışmamız ete dönüştü gene. Böyleyiz işte. Gübrelikte açan çiçekler... Yüzyıllardan beri belden yukarı çıkamamışız. Şimdi de boşluğa gelmişiz. Ne yukarısı, ne aşağısı. Üstelik düşünceyi taşıyan kafalarımız yerlerde sürünüyor. Sahip çıkan yok. Ben de kalkmışım sana neler anlatıyorum. Yok efendim yakama yapış, kazandığım paraların hesabını sor, kentleşen, uygarlaşan taşlar... Gerçek mutluluk...»

«Kes artık,» diye bağırdı kadın. «Kes. Seni din-

lemeye hangi kadın katlanabilir.»

«Hııı,» dedi adam alaylı. «Konuştuklarımızın anlamını kavrayamıyan her kadın, kurtaracağımız kadındır. Yüzyıllardan beri ölüp ölüp giden, ama hâlâ, mutlu olmak, sevmek, seilmek sözcüklerini kocalarına sormasını bilemeyen... Bu kavramlardan yoksun kadınlar... Ancak tarla dönüşü, ya da oğlan çocuğu doğurduğunda, salt alınlarından öpülen kadınlarımız... Senin gibi sınıf değiştirmek istemiyen yığınlar... Bunun farkında bile olmıyanlar henüz... Sözüm onlara değildir zaten.»

«Bırak beni,» dedi kadın, kolunu kurtarmak isterken. «Dinlemiyorum seni...»

«Şu söylediklerimi ve söyleyeceklerimi bu geceye sığınarak açığa vurabildim. Böylesi fırsat bir daha elime geçer mi hiç.? Buraya kadar birlikte geldik, ama ayrılıyoruz şimdi.»

«Bırak kolumu,» dedi kadın, bir kez daha. «Dinleyeceğim, dinlemeden...»

Adam kolunu bıraktı karısının. Bu sırada gü-rültüler duyuldu dışarıdan. Motor homurtuları, karı, çiğneye çiğneye yürüyen, konuşan insanların gü-rültüleri...

Adam, uzanıp sigara aldı. Bir alışkanlıktı bu. İsteksizdi çünkü dumana. Yaktı. Ciğerlerine çekmeden önce, birkaç kez nefesledi sigarayı. Dönüp karısına baktı bir ara. O, dizlerini ikiye katlamış, başını, kenetlediği kollarının üzerine bırakmıştı.

«Mutlu olmak kolay mı?» dedi adam, cılız bir sesle. «Dürüst olmadan mutlu olunur mu hiç?»

«.....»

«Yarından emin olabilmektir gerçek mutluluk...

Oysa yarınından kim emin toplumumuzda? Çalmak, yalan-dolan, hilebazlık, ikiyüzlülük, hırs, kin... Para kazanmak böylece... Sonra da, bu kazanılmış paralarda, - o da kazanılabilirse kuşkusuz - mutlu olmayı sanmak... Kazanamıyanlar... Küçük lokmalara, kıymıklara üşüşen büyük kalabalık. Yarın da, aç kalmak korkusu. Salt kendisi değil, evde bekleyenlerle birlik. Ve yığınları görmemezlikten gelip yağmadan, ikinci üçüncü sınıf yağmadan nasibini alabilmişliğin zaferi. Mutluluğa sahip çıkmak böylece. Yürekten taşan korku... Korkunun eteklerinden akan irin. İşte senin mutluluk sandığın budur, kadını. Soruyorum sana, evliliğimiz, mülkiyete...»

«.....»

Kadın susuyordu. Adam da. Uzun bir süre konuşmadılar. Başka şeyler düşünüyorlardı şimdi. Saatlerden beri, dürüst olmağa karar verdiklerinden beri, kendi özleriyle konuşmaktansa, düşündüklerini söylemeyi yeğlemişlerdi. Ama, aralarında bir çözüme başlıyordu yavaş yavaş. Belki de, daha önceki yaşantılarına göre bir çözüme değil, alışagelmeliğin tâ kendisiydi bu. Böylesi daha kolaylarına geliyordu hem. Adam, eli baltalı binlerce, yüzbinlerce yıkıcı görüyordu sanki. Koşuşuyorlardı. «Parçalayın!» diyordu, dilini kıpırdatmadan. Kendi kendine... «Parçalayın!..» Bankalar... Para alım-satım kurumları... Kelepçeli tutsaklar yerine, cebi banka cüzdanlı yüzbinlerce milyon. «Evet,» diyor adam. «Yeryüzü, banka denen molozlardan temizlenmeli. Her bankanın kasasında, milyonların mutluluğu kilitli. Şuradaki bankaya da giriniz!...» Yıkıcılar ıskalıyorlar adamın gösterdiği bankayı. «Unuttunuz!» diye

bağırarak nerdeyse. Dalıp dalıp gidiyor oysa. Kapalı gözleri açılmış gibi... Az ötesinde canlı-capcanlı görüntüler varmış gibi... Yeni bir yıkıcı... Bu bankaya da giriyor. Tek başına. «Geldim işte,» diyor. Para yatırmak, para çekmek isteyenlere doğru bağırıyor. «Herkes, Tanrısını alıp götürsün,» diyor. «Tapınak değil burası.» Kalabalık ufalanıyor. Adam kasalara indiriyor baltasını. İçi para dolu her bir kasanın. Sonuncusuna yaklaşıyor. Bonolar... Çekler... Hisse senetleri... Cirolar... Bilânçolar... Permiler... Dövizler... Vade... Hulûlü vade... Ödeyecek... Kefil... Pullar... İmzalar, imzalar... «Bono» diye bağırıyor alabildiğine...

«Bizim bonomuz» dedi adam ansızın. «Anımsıyorsun değil mi?»

«.....»

«Bonomuz?» diye sordu adam. Bu kez sesini güçlendirerek.

«Ne bonusu?» dedi kadın umursamadan. «Böylesine öfkelenmenin başka bir anlamı olmasın?»

«.....»

«Benden gizli bono mu imzaladın yoksa?»

«Senden gizli öyle mi?» dedi adam. «Birlikte imzalamıştık ya...»

«.....»

«Susma...»

«Saçmalıyorsun,» dedi kadın. «Aklını başına topla...»

«İlk kez,» dedi adam kekeliyerek. «İlk kez izle beni... İçtenlikle. Anlayacaksın neler oluyor. Koşuşmalar... Ben de koşuyorum. Bir uğultu arasında... Kendiliğinden... Nasılsa, olduğum yerde duru-

yorum ansızın. Hırp. Ayağımın birisi önde, birisi arkada. Kollarım da böyle. Çevremdeki tüm insanlar, buzluktan alınmış küçük küçük buz kalıpcıkları. Tepelerine kaynar su dökülmüş gibi, eriyiveriyorlar. Yapılar da böyle... Araçlar da... Hattâ... Bozkırdayım şimdi. Bakıyorum kendime. Duruşuma özellikle. Neden böyleyim? Deli miyim ben? Birisi bağıyor bu sıra. Sensin bu. Soluk soluğasın. Hızını alamayıp çarpıyorsun bana. Yere yuvarlanıyoruz. Savcı bağıyor. Kaçamazsın diyor. Mahkeme. Mahkemeler!...»

«Eee?...» dedi kadın. «Ne demek istiyorsun yani?»

«Anlamıyor musun? Evlendiğimiz günü anımsa. İmza atmıştık. Bir bono üzerine atar gibi... Hem de ödenecek tarihi belli olmayan bir bono. Sen, etini, benden başkasına sunarsan, bononun yırtılması... Ya benim bozma hakkım? İşlemiş faizlerin toplamı... Nafaka...»

«Çalışacağım,» diye bağırdı kadın. «Lânet olsun parana...»

«Sosyal baskı,» diye sızlandı adam. «Sosyal ve tarihî baskı... Aile yıkılmıştır sözün doğrusu. Emeginiz ucuzdur çünkü. Hele üretime katılışınız, lükse, frensiz tüketime aktarılınca! Arasak, sana da buluruz bir iş... Kazancın kime yarayacak sonunda? Her çalışan kadın, düşünebilen kadın olamıyor ki. Lânet olsun getireceğin paraya. Ama düşünmeye başlarsan, çalışmasan da olur. Yeni bir düzene kadar... Böylece topluma katkın, çalışıp da düşünemeyen, düşündürülmeyen kadınlara göre daha yararlı olur.»

«Ortaçağ kadını değilim ben. Çalışacağım, bu-

günden tezi yok. Çalışacağım...»

«Sen bir kölesin. Hem de orta çağdan arta kalan, sözüm ona uygar bir köle... Eşyaların tutsağı. Çalışacaksın ha? Çalış... Eline alabilir misin bir balta? İndirebilir misin odalara doldurduğun putların tepesine bir, bir... Sonra, onların yerine, daha önce kovduğumuz yakınlarımızı çağırabilir misin? İhtiyar yakınlarımızı özellikle. Emeklilikleri bizim ilgimiz olan, annemi, annemi? Ancak o zaman çalışabilirsin. Yoksa çocuklarımızı, buzdolabına, çamaşır makinasına, elektrik süpürgesine mi emanet edeceksin? Anladım... Televizyondan bir adam çağıracaksın. Şu benim oğlum, şu da kızım diyeceksin öyle mi? Çalışmana izin veremem kadını. Tüm yoksulları, tüm çocukları kucaklıyacak kuruluşlar olmadan çalışmanı, bana kafa tutabilmek için istersin olsa olsa. Düzene kafa tutamadıktan sonra...»

«Çalışacağım, diyorum sana, anlamıyor musun beni?» dedi kadın, bu kez daha bir öfkeli bağırarak. «Dinlemiyor musun yoksa hırsız adam? Et hırsız. Baykuş. Taze bir kadinken böyle konuşmuyordun. Her şeyimi aldım. Bir de iki çocuk sardın başıma. Yıllarca annemin anlattığı ayılarla, evlendikten sonra bir de sen bağımı kopardın. Hiç bir zaman ısınmadım sizlere. Korktum hep. Kaçtım hep. Beni ıssız yerlerde yakalayıp parçalayacaklar diye sındım bu duvarlar arasına. Tutsağım ben. Hâlâ tutsak. Zincirlerimi koparacağım ama. Çıkacağım yer yüzüne. Çalışacağım. Çalışacağım. Oh Tanrım... Çocuklarımız... Onlar olmasaydı şimdi. Gücsüzüm artık. Sürükleyemem onları ardımdan. Ah ben... Dört bir yanıma ateşle, suyla çevrilmiş. Güzelliğim, etim, gü-

cüm... Ama gözleri bende olan bütün erkekler... Birisinin yiyip bitirdiğinden hâlâ umut bekleyen köpekler... Köpekler kurtarın beni...»

Kadın ağlıyordu. Sessiz bir ağlamaydı bu. Gözyaşları, konuşurken, yanaklarından akıp dudaklarına kadar ulaşmıştı. Sustuğunda hâlâ hıçkırıktıydı.

«Beni sev,» dedi adam, utanmış gibi. «Bütün pisliğime karşın sevmelisin hem. Çünkü senin, böylesine güçsüz ve biçare bırakılışını hiç belli etmedim bugüne dek. Uygarım, batılıym deyip kendi kendini kandırmana hiç dil uzatmadım. Bırakmalıyım dedim hep, düşündün uyanmasın. Ninniler söyledim sana. Uyanıp çıldırmayasın diye. Ama uyandın artık. Savaşmalısın bundan sonra, kızın adına, bütün çocuklar adına...»

«Seni sevmek mi, senin önerilerine uymak mı? Sırf senin söylediklerinin karşıtı olsun diye çalışacağım. Bunu böyle bil. Tam anlamıyla özgür olmak istiyorum. Batıdaki gibi ekonomik özgürlüğümü kurtarmalıyım ilkin.»

«İnanma. Hilelidir bu özgürlük de. Eğer paranın kuyruğu büyük kasalara kısılmışsa, cezaevlerindeki hükümlüleri düşünmelisin. Onlar gibidir çalıştırılmak. Kırbaç altında, namlu ağzında... İşin acısı, ne kırbaç vardır görünürde, ne de namlu. Bu akılla çalıştıktan sonra, evimizin odalarını çoğaltırız, gardrobunu doldurursun olsa olsa. Bu da kimlerin işine yarar? Sana söylemeyi unuttum, yeni televizyonlar, siyah-beyazı, renkli yapıyormuş...»

Kadın başını kaldırdı. Kocasına kinle baktı.

«.....»

«Hem lüks tüketime, bundan sonra katılmaz-

sak, çalışıyorsun sayılır bu ev için. Hattâ küçümsenmiyecek bir ücretle. Üstelik ücretini ben ödemiş olurum, peşin peşin.»

«Alay etme. Karşında çocuk yok senin...»

«Niçin alay edecek mişim?» dedi adam, sönmüş sigarasını elden çıkarırken. «Sınıf değiştirmeye daha fazla tırmanmazsak, benim kazancım nasıl olsa yeter. Hem başkalarının çıkarına, bir öküz yerine, iki öküzle katılmanın gereği ne? Ben alıştım nasıl olsa. Sen, yeter ki düşünmeye başla.»

«İğreniyorum senden. Bana yıllardan beri ne acılar çektirdin. Ama altında kalmadım ben de bunun. Yüzyüze gelip, bedenle ezilmek zevki yerine, sırtımı döndüm sana hep. Ağzımda bir ciklet eksikti doğrusu. Hele aybaşlarında ne rahattım. Kan ve acı çekerken bile, uzak duracağını düşünmek, baldan tatlı geliyordu bana. İşte senin aşağılanman. Ne konuşuyorsun hâlâ?»

«Gülerim aklına. O zaman, başka kadınları düşündüğümü anlattım ya.»

Bu sıra kız çocukları uyandı. Ağlıyordu. Kadın yataktan indi. Adımlarını öteki odaya doğru çoğaltmak isterken, adam fırlayıp önüne durdu.

«Gitme hemen,» dedi. «Çocuğunun yüzüne bakmaya utanmıyacak mısın?»

«Çekil yolumdan,» dedi kadın, iki kolunu birden dikeltirken. Çocuklarını onlar benim.»

«Ben de bunun için söylüyorum ya. Öz çocukların olduğu için. Biraz bekle hiç olmazsa. Pisliğimizi taşıma onlara doğru...»

«Girme çocuklarımla arama.»

Çocuk sustu bu ara. Uyumuştı belki de yeni-

den. Karı-koca durdular öylece. Kulakları çocuklarının yattığı odadaydı. Ses gelmeyince rahatladılar. Ama karşı karşıya durduklarını görünce bir tuhaf oldular. Konuşamadılar birbirleriyle. Adam biraz geriye çekildi. Kadın da kollarını yavaş yavaş indirdi. Odanın orta yerinde durduğunu anlayınca salona doğru yürüdü. Sobanın yanındaki koltuğa varıp oturdu.

Adam portakal aldı tepside. Oyuncaklarıyla oynayan çocuk gibi, portakalı atıp tutmaya başladı. Aklında şimdi çocukları vardı. Karısıyla arasında geçen konuşmaları unutmuştu sanki. «Çocuklar,» dedi kendi özüne. «Bizim çocuklarımız...» Portakalı tepsiye koydu yeniden. Ama gözleri portakala çevrik kaldı nedense. «Yuvarlak,» diye düşündü. «Dünya gibi... Afrika'sı, Amerika'sı... Çin'i Hind'i... Şu adada yüzbin, bu yarım adada, dört milyon... Güneyinde milyar, kuzeyinde altmış bin... Sular, dörtte üç... Karada yaşayanlar üç milyarı aşkın... Çocuklarım iki insan arasında henüz... Benim ve karım gibi iki insan arasında...»

Adam, karısına doğru yürüdü ansızın. Durdu başucunda.

«Mutlu musun?» diye sordu kinayeli.

Kadın yanıtlamadı kocasını. Başını bile kaldırmadı.

«Mutlu musun?» diye sordu adam bir kez daha.

Kadın bilirdi onun böylesi zamanlarda bir sakarlık yapabileceğini. Başını yavaş yavaş kaldırdı. Gözgöze geldiler.

«Mutlu musun?»

«Bu bir buyruk mu?» diye sordu kadın, kısılmış sesiyle.

«Evet.»

«Öyleyse, hayır...»

«İki kişilik şirketimiz iyi gidiyor oysa! Yüzün gülüyordu son yıllarda. Mutlu görünüyordun. Unutmuştun yoksul yıllarımızı. Ha?... Çocuklarımız... Dört kişilik şirketiz sahi.»

«Onları bu işe karıştıрма,» dedi kadın, gözlerini kocasına dikerken.

«Ben de,» dedi adam, biraz yumuşamış. Yutkundu. «Ben de mutlu değilim. Demek istiyorum ki, biz çocuk değil... Sen?...»

«Ben?...»

«Biz... İlk çocuğumuzu, evliliğimizin temeline, moloz gibi döşemişiz. Aramızdaki kopuklukları da, ikinci çocuğumuzun etiyile, kemiğiyle beslemek için dünyaya getirmişiz sanki. Yeni yeni anladım bu gerçeği de. Bir gönül olup düşünerek, isteyerek dünyaya getirmek gerekirdi onları; bizim çocuklarımız diyebilmek için...»

«Saçmaladığın yeter. Dil döndürme onlara da...»

«Hııh... Dil döndürmek mi? Her doğan çocuğa, yıllarca, seni doyuran biziz dersek... Körpe bedenine yüklenen bu borç karşısında, bize saygı duymayı öğrenmez de ne öğrenir? Hakkımız yok onları sevmeye diyorum anlıyor musun? Aramızdaki didişme kökünden kazınıncaya ve örnek bir toplumdaki gerçek mutluluğa erişinceye kadar sevmemeliyiz bu yavruları. Ocağımızın ilk kuruluşu hilelidir çünkü. Ama istersen kalk... Kalk ayağa, birlikte gidelim onların yanına. Yüreğin ve vicdanın varsa, düşüncelerin ötelere açılabiliriyorsa, fısılda kulaklarına. Mutlu bir ya-

rını muştula. İşledikleri toplum suçundan ötürü, cezaevine kucağında, ya da karnında, çocuklarıyla giden analar adına... Düzenin sahip çıkmadığı çocuklar adına... Yeni umutlar anlat yavrularına... Kalk ayağa, miskin miskin oturma.»

Kadın ayağa kalktı. Şaşırmıştı. Korkulandı yüreği.

«Sakin ol,» dedi, ılıştırıcı bir sesle. «Aramızda, pek çok bağ koptu, çocuklarımızı kurtaralım hiç olmazsa. Buna varım.»

«Haaa şöyle,» dedi adam, umduğundan daha çok başarılı olmuş gibi. «Kurtarmalıyız onları. Biz mezarda değil miydik zaten.»

«Mezardayız evet. Ama sen...»

«Beni bırak,» dedi adam, kollarını iki yana açarken. «Etinden, canından kopan, gözlerinin önünde yeşerip büyüyen oğlunu, kızını izle. Hiç olmazsa, sana anlatmak istediğim soruların birkaçını göreceksin oğlunun yaşantısında. Birkaç yıl sonra, düşünde, bir, ya da birkaç kızla yatacak. Donu, çarşafı beyaz lekeler içinde... Beyaz gözyaşı, beyaz kan da diyebiliriz bu lekeler... Yanıbaşında işlenen bu tatlı cinayetin tanığı olacaksın sen. Ne yapabilirsin oysa? Yıkamak onları... Gözyaşlarını dökmek, beyaz lekeler üzerine... Annem de bu kadarcık ilgilenebildi benimle. Sen de oğlunla sürdüreceksin, bu gizli ama öne geçilmez dramı yaşamayı... Yatırdığında yatağa, ellerini mi bağlamak istersin yoksa? Ya da düş görmesin diye uyutmamak mı? Hele birkaç yaş daha alınca, hiç bir kıza bakmayacak, hiç bir kadına gitmeyeceksin diyebilir misin ona? Çünkü bilirsin, o böylesi ilgisizliğimizin günahını işlemese, hasta olacaktır so-

nunda... Hasta!.. Göz yumacağın gizli günahları kiminle birlikte yaşayacaktır oğlun? Ya genç kızlarla, ya da herkese açık evlerdeki kadıncıklarla...»

Adam sustuğunda, kadın öne eğdiği başını yavaş yavaş kaldırdı yukarıya. Gözgöze geldiler yine.

«Toplumun erkekler yönetiyor,» dedi, bitkinliğini gizleyemeden. «Kadınların günahı ne?»

«Tutucusunuz. Yönetilenler...»

«Sus! Biraz da ben konuşacağım Çocuklarımız deyip duruyorsun. Ya karnımda ölenler? Onların hesabını da ben soracağım, senden. Dünyayı dar yapmışsınız, kadınların karnından. Hangi anne ister, yavrusunu öldürmeyi? Sözüm ona, aya gidiyorsunuz biz kadınlar adına da. Oysa, kız çocuklarını, boynuna kadar gömüp öldürenlerden daha da gerilere gittiniz. Karnımızdayken öldürüyorsunuz şimdi onları. Hem de kız, oğlan demeden. Yeni bir çocuğumuz olacak dediğimde, düşün diye, vahşiler gibi sırtıma çıkıp hora tepen sen değil miydin? Paraların çünkü... Kürtaj... Ama çoğu kez doktorların pensleriyle açılan etlerim ve parça-parça leğene atılan, ya da tabletlerle lâğımlara gönderilen etli-canlı çocuklarım. Bu mu erkeklerin yönettiği toplum vicdanı?...»

«Hangi toplumun erkekleri? Daha doğrusu toplumun hangi katındaki erkekler? Hâlâ umut mu bekliyorsun onlardan? Üç günlük, beş günlük kız çocuklarının nüfus kâğıtlarına «Bakire» diye yazdırıp, her şeyden habersiz, minnacık omuzlarına yıllarca sorumluluk yükleyen, toplum mudur, yoksa umut beklediğin? Ya da, örneğin, batıda kız çocuklarının bakireliğini yırttırmak için can atan ana-babalar mıdır? Anlamıyor musun ikisi de değil, örnek alacağı-

mız, gönül vereceğimiz. Silkelen ve sor bana, hangisi diye...»

Adam birkaç adım yürüdü. Döndü, gene yürüdü. Sonra karısının önünde durdu.

«Yüzüme bak,» dedi. «İyice bak. Sınavdaymışsın gibi. Ne görüyorsun?»

Bulanık bir yüzle baktı kadın.

«Saçmalama,» dedi. «Ne görecek mişim?»

«Göz, kaş, ağız, burun, saç'tan başka şeyler...»

«.....»

Adam iyice yaklaştı karısına. Bir beden sığmazdı şimdi aralarına.

«Ha şöyle... İyilik ve kötülük... Bunları göremiyorsun değil mi? Anlıyamıyorsun değil mi? İyi, ya da kötü olduğumu. Kör mü oldu gözlerin? İnsan olarak, dilimden başka çözebileceğin bilmece yok mu yüzümde? Acı çekiyorum bak. İnsanlığın ortaklaşa paylaştığı duygulardan yoksun olduğumuz nasıl da belli. Nasıl da öksüz kalmışsın. Salt anasız ya da babasız kalmak mıdır öksüzlük sanıyorsun?»

«Evet. Öyle sanıyorum. Hem...»

«Sus!» diye bağırdı adam. «İlk kez bir bütün olduğumuzu anladım.»

«Asla!.. Bu gecedен sonra seninle bir bütünlüğü paylaşacağımı sanıyorsan aldaniyorsun.»

«Bir tek bütünlük... Senin de katılacağın ve olmaz diyemeyeceğin bütünlük...»

«Neymiş o?» diye sordu kadın, umursamadan.

«Katiliz!» dedi adam ansızın.

«Sen katilsin!» dedi kadın, öfkeyle.

«Sen ve ben... Karı-koca olarak ikimiz... Evliliğin ürününü paylaşıyoruz böylece. Katletmek sana-

tı. Şöyle ya da böyle.»

Kadın kendisine en yakın koltuğa yığıldı. Gücü, bedenini taşıyamıyacak kadar azalmıştı çünkü.

«Bunu da mı yaptın bana,» dedi. «Nasıl yaşayacağım şimdi?»

«Yaşamaya zorunluyuz,» dedi adam. «Anlaşabiliriz...»

«Sensin, karnımdaki çocukları öldüren. Zorla hem... Katil!..»

«Her zaman, bir katledilişi paylaşan ikiyiz. Bundan kaçamazsın. Ben karnımdaki çocukları öldürüyorsam, sen de defne dallı atom bombasına kurban yetiştiriyorsun bugünden. İki kurban adayı...»

Sokakta gürültüler çoğaldı. Yüreklerinde, sevmek, sevilme, mutlu olmak kavramları siliniyordu yavaş yavaş. Kadın, daha önce korkuya kapıldı. Ayağa kalktı. Darmadağın saçlarının yer yer örttüğü yüzü bembeyazdı.

«Biz,» dedi. Sustu.

Sallanıyorlardı. Uykusuz geçen bir gecenin yorgunluğuyla tutundular oraya, buraya.

«Ben,» dedi kadın, bu kez.

«Hayır biz,» diye ekledi adam. «Dürüst olabilme umuduna sahibiz şimdi. Hiç olmazsa birbirimize karşı. Var mısın?»

Kadın, dinlemiyordu kocasını. Boşluktaydı sanki.

«Yaşamak...» dedi duyulur, duyulmaz bir sesle. «Ama, bu düzende nasıl?..»

Cem Yayınevi,
«Evlilik Şirketi» nin
ikinci basımını sunar.
Bu kitapta, iki insanı
karşılıklı dürüst olmamağa
zorlayan bir kuruluşun
eleştirisini bulacaksınız.
Bekir Yıldız ın,
1971 Sait Faik Ödülünü
kazanan eseri Kaçakçı Şahan ile
Reşo Ağa, Sahipsizler, Harran
ve yeni hikâye kitabı Beyaz Türkü de
Cem Yayınevi tarafından
yayınlanmıştır.